

EURÓPSKA ÚNIA

EURÓPSKY PARLAMENT

RADA

V Bruseli 3. apríla 2013
(OR. en)

2010/0374 (COD)

PE-CONS 77/12
ADD 4

STATIS 106
ECOFIN 1090
UEM 345
CODEC 3081
OC 768

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o
Európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii
(ESA 2010)– (príloha A– kapitola 4)
SPOLOČNÉ USMERNENIA
Termín na konzultácie pre Chorvátsko: 17.4.2013

KAPITOLA 4

ROZDEĽOVACIE TRANSAKCIE

- 4.01. *Definícia:* Rozdeľovacie transakcie sú transakcie, prostredníctvom ktorých sa pridaná hodnota vytvorená pri produkcii rozdeľuje medzi prácu, kapitál a verejnú správu a transakcie zahŕňajúce prerozdelenie dôchodku a majetku.

Rozlišuje sa medzi bežnými a kapitálovými transfermi; kapitálovými transfermi sa prerozdeľujú úspory alebo majetok, a nie dôchodok.

ODMENY ZAMESTNANCOV (D.1)

- 4.02. *Definícia:* Odmeny zamestnancov (D.1) sú definované ako celkové odmeny v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré platí zamestnávateľ zamestnancovi za ním vykonanú prácu počas účtovného obdobia.

Odmeny zamestnancov obsahujú tieto prvky:

- a) mzdy a platy (D.11):
 - mzdy a platy v hotovosti,
 - mzdy a platy v naturáliách;

- b) sociálne príspevky zamestnávateľov (D.12):
- skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121):
 - skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211),
 - skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému (D.1212),
 - imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122):
 - imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1221),
 - imputované príspevky zamestnávateľov, iné ako imputované príspevky do dôchodkového systému (D.1222).

Mzdy a platy (D.11)

Mzdy a platy v hotovosti

4.03. Mzdy a platy v hotovosti zahŕňajú sociálne príspevky, dane z príjmu a iné platby, ktoré platí zamestnanec, vrátane tých, ktoré zráža zamestnávateľ a platí priamo do schém sociálneho poistenia, daňovým orgánom atď. v mene zamestnanca:

Mzdy a platy v hotovosti zahŕňajú tieto druhy odmien:

- a) základné mzdy a platy platené v pravidelných intervaloch;

- b) zvýhodnené platby, ako napríklad platby za nadčasy, prácu v noci, cez víkend a v nepriaznivých alebo nebezpečných pracovných podmienkach;
- c) príspevky na náklady na živobytie, miestne príplatky a odlučné;
- d) prémie alebo iné mimoriadne platby v rámci motivačných schém súvisiace s celkovým výkonom podniku; prémie na základe produktivity alebo ziskov, vianočné alebo novoročné prémie s výnimkou sociálnych dávok pre zamestnancov [pozri odsek 4.07 písm. c)]; 13. a 14. plat (ročný dodatkový plat);
- e) príspevky na dopravu do a z práce s výnimkou príspevkov alebo náhrad výdavkov zamestnancov na cestovanie, odlúčenie, sťahovanie a reprezentačných výdavkov vynaložených v priebehu plnenia pracovných povinností [pozri odsek 4.07 písm. a)];
- f) platby v prípade oficiálnych sviatkov alebo platenej dovolenky;
- g) provízie, prepitné, poplatky za účasť a príplatky za riadenie platené zamestnancom;
- h) platby zamestnávateľov svojim zamestnancom v rámci schém sporenia;
- i) mimoriadne platby zamestnancom, ktorí odchádzajú z podniku, ak tieto platby nie sú spojené s kolektívnou dohodou;

- j) príspevky na bývanie, ktoré platia v hotovosti zamestnávateľa svojim zamestnancom.

Mzdy a platy v naturáliách

- 4.04. *Definícia:* Mzdy a platy v naturáliách pozostávajú z výrobkov a služieb alebo iných nepeňažných výhod poskytovaných bezplatne alebo za znížené ceny zamestnávateľmi, ktoré môžu zamestnanci používať v nimi zvolenom čase a podľa vlastného uváženia tak, aby uspokojili vlastné potreby alebo želania, resp. potreby a želania ostatných členov svojej domácnosti.
- 4.05. Mzdami a platmi v naturáliách sú napríklad:
- a) jedlá a nápoje aj v prípade služobných ciest, ale nie špeciálne jedlá ani nápoje, ktoré si vyžadujú mimoriadne pracovné podmienky. Do miezd a platov v naturáliách sa zahŕňajú cenové zľavy v bezplatných alebo subvencovaných závodných jedálňach alebo vo forme stravných lístkov;
 - b) vlastné alebo kupované služby bývania alebo ubytovania typu, ktorý môžu využívať všetci členovia domácnosti zamestnanca;
 - c) uniformy alebo iné druhy špeciálneho odevu, ktoré si na časté nosenie mimo pracoviska aj na pracovisku vybral zamestnanec;

- d) služby motorových vozidiel alebo iných predmetov dlhodobej spotreby poskytované na súkromné využitie zamestnancom;
- e) výrobky a služby produkované ako výstupy vlastných výrobných procesov zamestnávateľa, ako sú voľné lístky pre zamestnancov železníc alebo leteckých spoločností, deputátne uhlie pre baníkov alebo bezplatná strava pre zamestnancov v poľnohospodárstve;
- f) poskytovanie športových, rekreačných alebo dovolenkových zariadení pre zamestnancov a ich rodiny;
- g) preprava do a z práce s výnimkou jej organizovania v čase zamestnania; parkovanie vozidiel, ak by sa za to inak muselo platiť;
- h) starostlivosť o deti zamestnancov;
- i) platby zamestnávateľov odborovej rade alebo podobným orgánom v prospech zamestnancov;
- j) prémie akcie poskytnuté zamestnancom;
- k) pôžičky so zníženými úrokovými sadzbami pre zamestnancov. Hodnota týchto dávok sa odhaduje ako rozdiel medzi sumou, ktorú by zamestnanec musel platiť za úroky v trhových podmienkach, a skutočne zaplatenými úrokmi. Tieto dávky sa zaznamenávajú ako mzdy a platy na účte tvorby dôchodkov, pričom zodpovedajúce imputované úroky, ktoré platí zamestnanec zamestnávateľovi, sa zaznamenávajú na účte prvého rozdelenia dôchodkov;

- l) opcie na akcie, ak zamestnávateľ poskytne zamestnancovi možnosť nakúpiť akcie alebo podiely za stanovenú cenu v určitom čase v budúcnosti (pozri odseky 4.168 až 4.178);
- m) dôchodky, ktoré vznikajú z nezaznamenaných činností v sektoroch korporácií a ktoré sa prevádzajú na zamestnancov zúčastňujúcich sa na takýchto činnostiach na ich súkromné použitie.

4.06. Výrobky a služby, ktoré sa poskytujú zamestnancom ako mzdy a platy v naturáliách, sa oceňujú v základných cenách, ak ich zamestnávateľ vyrába, a v kúpnych cenách, ak ich zamestnávateľ nakupuje. Ak sa výrobky a služby poskytujú bezplatne, celková hodnota miezd a platov v naturáliách sa počíta podľa základných cien (alebo kúpnych cien zamestnávateľa, ak ich zamestnávateľ nakupuje) predmetných výrobkov a služieb. Ak sa výrobky a služby nedávajú k dispozícii bezplatne, ale za zníženú cenu, od tejto hodnoty sa odpočíta suma, ktorú platí zamestnanec.

4.07. Mzdy a platy nezahŕňajú:

- a) výdavky zamestnávateľov, ktoré sú potrebné na výrobný proces zamestnávateľa. Ide napríklad o:
 - 1. dávky alebo náhrady zamestnancom za cestovanie, odlúčenie od rodiny, sťahovanie a reprezentačné výdavky vynaložené v priebehu plnenia pracovných povinností;

2. výdavky na vybavenosť v mieste práce, lekárske prehliadky požadované z hľadiska povahy práce a poskytnutie pracovných odevov, ktoré sa nosia v práci;
3. ubytovacie služby v mieste výkonu práce, ktoré nemôžu používať domácnosti zamestnancov, napríklad unimobunky, slobodárne, ubytovne pre zamestnancov a chaty;
4. špeciálne jedlá alebo nápoje potrebné z dôvodu výnimočných pracovných podmienok;
5. dávky vyplácané zamestnancom za nákup nástrojov, vybavenia alebo špeciálneho odevu potrebného na ich prácu alebo tá časť ich miezd alebo platov, ktorá sa podľa ich pracovnej zmluvy vyžaduje na takéto nákupy. Ak zamestnancom, ktorí sú podľa pracovnej zmluvy povinní nakúpiť nástroje, vybavenie, špeciálny odev atď., nie je poskytnutá úplná náhrada, zostávajúce výdavky, ktoré im vzniknú, sa odpočítajú zo súm, ktoré dostávajú ako mzdy a platy, a zodpovedajúcim spôsobom sa zvýši medzispotreba zamestnávateľov.

Výdavky na výrobky a služby, ktoré sú zamestnávateľia povinní poskytovať svojim zamestnancom, aby mohli vykonávať svoju prácu, sa považujú za medzispotrebu zamestnávateľov;

- b) sumy miezd a platov, ktoré zamestnávateľia platia svojim zamestnancom dočasne počas choroby, materskej dovolenky, liečenia z pracovného úrazu, invalidity atď. Takéto platby sa považujú za ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových (D.6222) a rovnaká suma sa zaznamenáva v iných imputovaných príspevkoch zamestnávateľov ako imputovaných príspevkoch do dôchodkového systému (D.1222);
- c) ostatné dávky sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním vo forme dávok pre deti, manželov(-ky), rodinných dávok, dávok na vzdelávanie alebo iných dávok pre rodinných príslušníkov a vo forme poskytovania bezplatných lekárskeho služieb (ak nie sú potrebné z dôvodu povahy práce) zamestnancom alebo ich rodinám;
- d) dane, ktoré platí zamestnávateľ z miezd a platov – napríklad daň zo závislej činnosti. Takéto dane platené podnikmi sa posudzujú buď ako podiel vyplatených miezd a platov, alebo ako fixná suma na zamestnanú osobu. Považujú sa za ostatné dane z produkcie;
- e) platby externým pracovníkom podľa úkolových sadzieb. Ak príjem externého pracovníka závisí od hodnoty výstupu z určitého výrobného procesu, za ktorý je uvedená osoba zodpovedná, či už bolo doň vložené veľa alebo málo práce, tento druh odmeny znamená, že pracovník je samostatne zárobkovo činná osoba.

Sociálne príspevky zamestnávateľov (D.12)

- 4.08. *Definícia:* Sociálne príspevky zamestnávateľov sú sociálne príspevky, ktoré platia zamestnávatelia do schém sociálneho zabezpečenia alebo iných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním s cieľom zabezpečiť sociálne dávky pre svojich zamestnancov.

Suma rovnajúca sa hodnote sociálnych príspevkov, ktoré odvádzajú zamestnávatelia, aby pre svojich zamestnancov zabezpečili nárok na sociálne dávky, sa zaznamenáva v odmenách zamestnancov. Sociálne príspevky zamestnávateľov môžu byť buď skutočné, alebo imputované.

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121)

- 4.09. *Definícia:* Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121) pozostávajú z platieb zamestnávateľov do poisťovní (do schém sociálneho zabezpečenia alebo iných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním) v prospech ich zamestnancov. Takéto platby sa vzťahujú na zákonné, obvyklé, dohodnuté a nepovinné príspevky na poistenie proti sociálnym rizikám alebo na sociálne potreby.

Hoci takéto príspevky zamestnávateľov platia poisťovniam priamo zamestnávatelia, považujú sa za súčasť odmien zamestnancov. Príspevky sa potom zaznamenávajú ako odvody zamestnancov do poisťovní.

Existujú dve kategórie skutočných sociálnych príspevkov zamestnávateľov, a to príspevky na dôchodky a príspevky na ostatné dávky, ktoré sa zaznamenávajú oddelene pod týmito položkami:

- a) skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1211);
- b) skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému (D.1212).

Skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému, zodpovedajú príspevkom týkajúcim sa iných sociálnych rizík a potrieb ako dôchodkov, ako napríklad choroba, materská dovolenka, pracovný úraz, invalidita, nadbytočnosť atď., ich zamestnancov.

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122)

- 4.10. *Definícia:* Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122) predstavujú protihodnotu *ostatných dávok sociálneho poistenia* (D.622) (po odpočítaní prípadných sociálnych príspevkov zamestnancov), ktoré vypláca priamo zamestnávateľ svojim zamestnancom alebo bývalým zamestnancom a ostatným oprávneným osobám bez zapojenia poisťovne alebo samostatného penzijného fondu a bez vytvorenia osobitného fondu alebo oddelenej rezervy na tento účel.

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov sú rozdelené do dvoch kategórií:

- a) Imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.1221)

Schémy sociálneho poistenia pre dôchodky sú klasifikované ako príspevkovo definované schémy alebo dávkovo definované schémy.

V príspevkovo definovanej schéme sa dávky určujú podľa príspevkov do schémy a podľa návratnosti investície prostriedkov. V čase odchodu do dôchodku preberá všetky riziká týkajúce sa platených dávok zamestnanec. V prípade takýchto schém neexistujú imputované príspevky, ak schému nespravuje samotný zamestnávateľ. V takom prípade sa náklady na spravovanie schémy považujú za imputované príspevky platené zamestnancovi ako súčasť odmien zamestnancov. Táto suma sa zaznamenáva aj ako výdavky domácností na konečnú spotrebu za finančné služby.

V dávkovo definovanej schéme sa dávky platené členom určujú podľa pravidiel schémy, t. j. použitím vzorca na určenie platby alebo pozostávajú z minimálnej platby. V typickej dávkovo definovanej schéme odvádzajú príspevky zamestnávateľ aj zamestnanec, pričom príspevok zamestnanca je povinná suma vo výške určitého percentuálneho podielu súčasného platu. Náklady na pokrytie uvedených dávok znáša zamestnávateľ. Zamestnávateľ preberá aj riziko v súvislosti s poskytovaním dávok.

V dávkovo definovanej schéme sa imputovaný príspevok zamestnávateľa počíta takto:

Imputovaný príspevok zamestnávateľa sa rovná:

zvýšení dávky z důvodu zamestnania v sledovanom období

minus suma skutočného príspevku zamestnávateľa,

minus suma akéhokoľvek príspevku zamestnanca,

plus náklady na spravovanie schémy.

Niektoré schémy sa môžu označiť za nepríspevkové, pretože ani zamestnávateľ, ani zamestnanec neodvádza žiadne skutočné príspevky. Imputovaný príspevok zamestnávateľa sa však počíta a imputuje podľa uvedeného postupu.

Ak sa nároky na dôchodok v rámci schém pre verejných zamestnancov nezaznamenávajú na základných účtoch, imputované príspevky verejných zamestnávateľov do dôchodkového systému sa odhadujú na základe poistnomatematických (aktuárskych) výpočtov. Ak sa prostredníctvom poistnomatematických výpočtov nedajú získať dostatočne spoľahlivé výsledky, a teda len v takýchto prípadoch sa imputované príspevky verejných zamestnávateľov do dôchodkového systému môžu odhadnúť dvoma ďalšími spôsobmi:

1. na základe primeraného percentuálneho podielu miezd a plátov vyplácaných súčasným zamestnancom alebo
2. ako rozdiel medzi platenými bežnými dávkami a platenými skutočnými príspevkami (zamestnancov, ako aj verejnej správy ako zamestnávateľa).

- b) Iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému (D.1222)

Hoci určité sociálne dávky sú platené priamo zamestnávateľmi, a nie sprostredkované cez fondy sociálneho zabezpečenia či iné poisťovne, nebráni to, aby sa zaznamenávali ako sociálne dávky. Keďže náklady na takéto dávky tvoria časť nákladov zamestnávateľov na prácu, zahŕňajú sa aj do odmien zamestnancov. V prípade týchto zamestnancov sa preto odmeny imputujú vo výške sociálnych príspevkov, ktoré sú potrebné na získanie nároku na zodpovedajúce sociálne dávky. Do takýchto súm sú zahrnuté všetky skutočné príspevky zamestnávateľa alebo zamestnanca a nezávisia len od výšky dávok platených v súčasnosti, ale aj od očakávaného budúceho vývoja záväzkov zamestnávateľov v súvislosti s takýmito schémami, ktorý je výsledkom faktorov, ako napríklad predpokladaných zmien počtu, vekovej štruktúry a strednej dĺžky života súčasných a bývalých zamestnancov. Výška imputovaných príspevkov sa zisťuje prostredníctvom tých istých poistnomatematických výpočtov, ktoré sú rozhodujúce aj pri výpočte poistného, ktoré si účtujú poisťovne.

V praxi však môže byť ťažké presne vypočítať výšku takýchto imputovaných príspevkov. Zamestnávateľ môže sám zostaviť odhady, možno na základe príspevkov platených do podobných financovaných schém, aby zistil svoje pravdepodobné záväzky v budúcnosti; tieto odhady sa môžu použiť, ak existujú. Inou prijateľnou metódou je použitie primeraného percentuálneho podielu miezd a plátov vyplácaných súčasným zamestnancom. Inak môže byť jedinou praktickou alternatívou odhadovať imputované sociálne príspevky a zodpovedajúce imputované odmeny na základe iných dávok ako dávok do dôchodkového systému financovaných bez osobitného fondu, ktoré platí zamestnávateľ počas tohto istého účtovného obdobia. Príspevky a zodpovedajúce imputované odmeny sa môžu prijateľným spôsobom odhadnúť na základe príspevkov skutočne platených v bežnom období.

- 4.11. Na účtoch sektorov sa náklady na priame sociálne dávky uvádzajú najprv na strane použitia na účte tvorby dôchodkov ako súčasť odmien zamestnancov a druhýkrát na strane použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov ako sociálne dávky. Aby sa vybilancoval účet druhotného rozdelenia dôchodkov, predpokladá sa, že domácnosti zamestnancov platia späť do sektorov zamestnávateľov ich imputované sociálne príspevky, ktorými sa financujú (spolu s eventuálnymi sociálnymi príspevkami zamestnancov) priame sociálne dávky, ktoré dostávajú od tých istých zamestnávateľov. Tento fiktívny okruh je podobný okruhu skutočných sociálnych príspevkov zamestnávateľov, ktoré prechádzajú účtami domácností, a teda sa považujú za platené domácnosťami poisťovniam.

4.12. Čas zaznamenania odmien zamestnancov:

- a) mzdy a platy (D.11) sa zaznamenávajú do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca. *Ad hoc* prémie alebo iné mimoriadne platby, ako napríklad 13. plat, sa však zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné. Čas zaznamenania opcií na akcie sa rozdeľuje na obdobie medzi dátumom poskytnutia a dátumom nároku. Ak údaje nie sú dostatočné, hodnota opcie sa zaznamenáva k dátumu nároku;
- b) skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.121) sa zaznamenávajú do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca;
- c) imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.122) sa zaznamenávajú podľa týchto kategórií:
 - 1. ak predstavujú protihodnotu povinných priamych sociálnych dávok, zaznamenávajú sa do obdobia, počas ktorého sa vykonáva práca;
 - 2. ak predstavujú protihodnotu nepovinných priamych sociálnych dávok, zaznamenávajú sa do obdobia, v ktorom sa poskytujú tieto dávky.

4.13. Odmeny zamestnancov pozostávajú z týchto prvkov:

- a) odmeny rezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov;

- b) odmeny rezidentských zamestnancov od nerezidentských zamestnávateľov;
- c) odmeny nerezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov.

Položky uvedené v písmenách a) až c) sa zaznamenávajú takto:

1. odmeny rezidentských a nerezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov zoskupujú položky uvedené v písmenách a) a c) a zaznamenávajú sa na strane použitia na účte tvorby dôchodkov v sektoroch a odvetviach, do ktorých patria zamestnávatelia;
2. odmeny rezidentských zamestnancov od rezidentských a nerezidentských zamestnávateľov zoskupujú položky uvedené v písmenách a) a b) a zaznamenávajú sa na strane zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov domácností;
3. pre položku uvedenú v písmene b) sa odmeny rezidentských zamestnancov od nerezidentských zamestnávateľov zaznamenáva na strane použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;
4. pre položku uvedenú v písmene c) sa odmeny nerezidentských zamestnancov od rezidentských zamestnávateľov zaznamenáva na strane zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

DANE Z PRODUKCIE A DOVOZU (D.2)

4.14. *Definícia:* Dane z produkcie a dovozu (D.2) pozostávajú z povinných nevratných platieb v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré vyberá verejná správa alebo inštitúcie Európskej únie z produkcie alebo dovozu výrobkov a služieb, zamestnávania pracovných síl, vlastníctva alebo používania pôdy, budov alebo iných aktív používaných pri produkcii. Takéto dane sa platia bez ohľadu na dosiahnutý zisk.

4.15. Dane z produkcie a dovozu pozostávajú z týchto prvkov:

a) dane z produktov (D.21):

1. dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.211);
2. dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212):
 - dovozné clá (D.2121),
 - dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel (D.2122);
3. dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214);

b) ostatné dane z produkcie (D.29).

Dane z produktov (D.21)

- 4.16. *Definícia:* Dane z produktov (D.21) sú dane, ktoré sú platené za jednotku daného výrobku, alebo služby, ktoré sa vyprodukujú alebo ktoré sú predmetom transakcií. Daň môže byť konkrétnou peňažnou sumou za jednotku množstva výrobku alebo služby alebo sa môže vypočítať ako konkrétny percentuálny podiel ceny za jednotku alebo hodnotu výrobkov a služieb, ktoré sa vyprodukujú alebo ktoré sú predmetom transakcií. Dane uložené na produkt sú bez ohľadu na to, ktorá inštitucionálna jednotka platí daň, zahrnuté do daní z produktov, ak nie sú výslovne zahrnuté do inej položky.

Dane typu dane z pridanej hodnoty (DPH) (D.211)

- 4.17. *Definícia:* Daň z pridanej hodnoty (DPH) je daň z výrobkov a služieb, ktorú vyberajú postupne podniky a ktorá sa nakoniec v plnej miere účtuje konečnému kupujúcemu.

Táto položka zahŕňa daň z pridanej hodnoty, ktorú vyberá verejná správa z domácich a dovezených produktov, ako aj ostatné odpočítateľné dane, ak sa na ne vzťahujú podobné pravidlá ako na DPH. Všetky dane typu dane z pridanej hodnoty sa ďalej označujú ako „DPH“. Spoločnou črtou DPH je to, že výrobcovia sú povinní platiť verejnej správe iba rozdiel medzi DPH z ich predaja a DPH z ich nákupu na medzispotrebu a tvorbu hrubého fixného kapitálu.

DPH sa zaznamenáva ako čistá v tom zmysle, že:

- a) produkcia výrobkov a služieb, ako aj dovoz sa oceňujú bez fakturovanej DPH;

- b) nákup výrobkov a služieb sa zaznamenáva vrátane neodpočítateľnej DPH. Pri zaznamenávaní DPH sa vychádza z toho, že ju neplatia predajcovia, ale tí kupujúci, ktorí si ju nemôžu odpočítať. DPH sa zaznamenáva ako daň, ktorá sa z väčšej časti platí za konečné použitie, najmä za spotrebu domácností.

V celej ekonomike sa DPH rovná rozdielu medzi celkovou fakturovanou DPH a celkovou odpočítateľnou DPH (pozri odsek 4.27).

Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212)

- 4.18. *Definícia:* Dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH (D.212) zahŕňajú povinné platby, ktoré vyberá verejná správa alebo inštitúcie Európskej únie z dovážaných výrobkov, okrem DPH s cieľom uvoľniť ich do voľného obehu na ekonomickom území, ako aj zo služieb, ktoré rezidentským jednotkám poskytujú nerezidentské jednotky.

Povinné platby zahŕňajú:

- a) dovozné clá (D.2121): pozostávajú z ciel alebo iných dovozných poplatkov platených podľa colných sadzobníkov za výrobky daného typu, keď vstupujú na ekonomické územie krajiny využitia na účely používania;
- b) dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel (D.2122).

Táto položka zahŕňa:

1. poplatky za dovezené poľnohospodárske produkty;
2. vyrovnávacie peňažné sumy, ktoré sa vyberajú v prípade dovozu;
3. spotrebné dane a osobitné dane na niektoré dovezené produkty za predpokladu, že takéto dane z podobných produktov domáceho pôvodu platí samotná pobočka výrobcu;
4. všeobecné dane z predaja platené z dovozu výrobkov a služieb;
5. dane z osobitných služieb, ktoré poskytujú nerezidentské podniky rezidentským jednotkám v rámci ekonomického územia;
6. zisky verejných podnikov, ktoré majú monopol na dovoz niektorých výrobkov alebo služieb, ktoré sa odvádzajú štátu.

Čisté dane z dovozu a dovozné clá okrem DPH sa vypočítajú odpočítaním subvencií na dovoz (D.311) od daní z dovozu a dovozných ciel okrem DPH (D.212).

Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214)

4.19. *Definícia:* Dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214) pozostávajú z daní z výrobkov a služieb, ktoré sa platia v dôsledku výroby, vývozu, predaja, prevodu, lízingu alebo dodávky týchto výrobkov alebo služieb alebo v dôsledku ich použitia na vlastnú spotrebu alebo tvorbu vlastného kapitálu.

4.20. Táto položka zahŕňa najmä:

- a) spotrebné poplatky a dane (iné ako tie, ktoré sú zahrnuté do daní z dovozu a dovozných ciel);
- b) kolkové poplatky za predaj špecifických produktov, ako sú alkoholické nápoje alebo tabak, a v prípade právnych dokumentov alebo šekov;
- c) dane z finančných a kapitálových transakcií platené pri nákupe alebo predaji nefinančných a finančných aktív vrátane devíz. Platia sa pri zmene vlastníctva pôdy alebo iných aktív s výnimkou kapitálových transferov (najmä dedičstva a darov). Považujú sa za dane zo služieb sprostredkovateľov;
- d) dane platené pri registrácii vozidla;
- e) dane zo zábavných činností;
- f) dane z lotérií, hazardných hier a stávok, iné ako dane z výhier;
- g) dane z poistného;

- h) ostatné dane z osobitných služieb: hotely a ubytovne, služby bývania, reštaurácie, doprava, komunikácie, reklama;
- i) všeobecné dane z predaja alebo obratu (s výnimkou daní typu DPH): zahŕňajú dane z maloobchodného a veľkoobchodného predaja výrobcov, dane z nákupu, dane z obratu;
- j) zisky fiškálnych monopolov odvádzané štátu s výnimkou tých, ktoré majú monopol na dovoz daného výrobku alebo služby (zahrnutých do D.2122). Fiškálne monopoly sú verejné podniky, ktorým bol udelený právny monopol na produkciu alebo distribúciu konkrétneho druhu výrobku alebo služby s cieľom získať príjem, a nie z dôvodu podpory verejnej sociálno-ekonomickej politiky. Ak sa verejnému podniku z dôvodu osobitej povahy výrobku alebo služby, prípadne technológie produkcie udelia na základe zámernej sociálno-ekonomickej politiky monopolné právomoci – napríklad v prípade podnikov, ktoré poskytujú verejné služby, pôšt a telekomunikácií, železníc atď. – nepovažuje sa za fiškálny monopol;
- k) vývozné dane a vyrovnávacie peňažné sumy, ktoré sa vyberajú v prípade vývozu.

4.21. Čisté dane z produktov sa získavajú odpočítaním subvencií na produkty (D.31) od daní z produktov (D.21).

Ostatné dane z produkcie (D.29)

4.22. *Definícia:* Ostatné dane z produkcie (D.29) pozostávajú zo všetkých daní, ktoré podnikom vznikajú v súvislosti s ich činnosťami v produkcii bez ohľadu na množstvo alebo hodnotu vyprodukovaných alebo predaných výrobkov a služieb.

Ostatné dane z produkcie sa môžu vyberať z pôdy, fixných aktív alebo zamestnávanej pracovnej sily v procese výroby alebo z určitých činností či transakcií.

4.23. Ostatné dane z produkcie (D.29) zahŕňajú:

- a) dane z vlastníctva alebo využívania pôdy, budov alebo iných stavieb používaných podnikmi pri produkcii (vrátane vlastníkov-užívateľov obytných jednotiek);
- b) dane z používania fixných aktív (napríklad motorových vozidiel, strojov a zariadení) na účely produkcie bez ohľadu na to, či sú tieto aktíva vlastné, alebo prenajaté;
- c) dane z celkovej sumy miezd a zo závislej činnosti;
- d) dane z medzinárodných transakcií (napríklad zo zahraničných ciest, odoslania peňazí do zahraničia alebo podobných transakcií s nerezidentmi) na účely produkcie;

- e) dane, ktoré platia podniky za získanie podnikateľských alebo profesijných licencií, ak sa tieto licencie poskytujú automaticky po zaplatení splatnej sumy. V tomto prípade je pravdepodobné, že sú len prostriedkom na získanie príjmov, aj keď verejná správa môže ako protihodnotu poskytnúť certifikát alebo povolenie. Ak však verejná správa využíva vydávanie licencií na vykonávanie určitej riadnej regulačnej funkcie, napríklad ak verejná správa ako podmienku takejto licencie pred jej udelením overuje vhodnosť alebo bezpečnosť podnikateľských priestorov, spoľahlivosť alebo bezpečnosť využívaného zariadenia, profesijnú spôsobilosť zamestnávaného personálu alebo kvalitu či štandard produkovaných výrobkov alebo služieb, platby sa považujú za nákup poskytovaných služieb s výnimkou prípadov, keď sumy účtované za licencie nie sú úmerné nákladom na overovanie realizované verejnou správou;
- f) dane zo znečistenia v súvislosti s výrobnými činnosťami. Pozostávajú z daní uložených na emisiu alebo vypúšťanie škodlivých plynov, tekutín alebo iných škodlivých látok do prostredia. Nezahŕňajú platby za zber a likvidáciu odpadu alebo škodlivých látok verejnými orgánmi, ktoré predstavujú medzispotrebu podnikov;
- g) záporný odpočet DPH vyplývajúci zo systému paušálnej sadzby, ktorý sa často používa v poľnohospodárstve.

4.24. Ostatné dane z produkcie nezahŕňajú dane z osobného používania motorových vozidiel atď. domácnosťami, ktoré sa zaznamenávajú ako bežné dane z dôchodkov a majetku atď.

Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám európskej únie

- 4.25. Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám Európskej únie zahŕňajú dane, ktoré vyberajú vnútroštátne verejné správy v mene inštitúcií Európskej únie: príjmy v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky: poplatky z dovezených poľnohospodárskych produktov, vyrovnávacie peňažné sumy, ktoré sa vyberajú v prípade dovozu a vývozu, odvody z produkcie cukru a daň z izoglukózy, dane z mlieka a obilnín, príjmy z obchodu s tretími krajinami: clá, ktoré sa vyberajú podľa Integrovaného colného sadzobníka Európskych spoločenstiev (TARIC).

Dane z produkcie a dovozu platené inštitúciám Európskej únie nezahŕňajú tretí vlastný zdroj založený na DPH, ktorý je zahrnutý v ostatných bežných transferoch pod položkou „vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND“ (D.76) (pozri odsek 4.140).

Dane z produkcie a dovozu: čas zaznamenania a zaznamenávané sumy

- 4.26. Zaznamenávanie daní z produkcie a dovozu: dane z produkcie a dovozu sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo iné udalosti, z ktorých vyplýva povinnosť platiť dane.

- 4.27. Niektoré ekonomické činnosti, transakcie alebo udalosti, z ktorých vyplýva povinnosť platiť dane, unikajú pozornosti daňových orgánov. Z takýchto činností, transakcií alebo udalostí nevznikajú finančné aktíva ani pasíva vo forme záväzkov alebo pohľadávok. Zaznamenávajú sa iba sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery, priznania alebo iné podklady, z ktorých platiteľom daní vyplýva daňová povinnosť. Dane, v prípade ktorých neexistujú daňové výmery, sa neimputujú.

Pri zaznamenávaní daní na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, alebo príjmové doklady.

- a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Ďalšou možnosťou je, že kapitálový transfer (D.995), ako je opísaný v odseku 4.165 písm. j) , do príslušných sektorov sa zaznamená tak, že zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy daní.
- b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, z ktorej vyplýva daňová povinnosť. Toto ohraničenie vychádza z priemerného časového odstuhu medzi činnosťou a prijatím príjmového dokladu.

4.28. Zaznamenávaná celková suma daní zahŕňa úroky účtované z omeškania platby splatných daní a pokuty uložené daňovými orgánmi, ak tieto úroky a pokuty nemožno zaznamenať oddelene. Celková suma daní zahŕňa aj poplatky uložené v súvislosti s výberom alebo vymáhaním nezaplatených daní. Táto suma sa znižuje o sumu akýchkoľvek daňových úľav, ktoré verejná správa poskytuje v rámci hospodárskej politiky, a o všetky vrátené sumy pri daňových preplatkoch.

4.29. V systéme účtov sa dane z produkcie a dovozu (D.2) zaznamenávajú takto:

- a) na strane použitia na účte tvorby dôchodkov celej ekonomiky;
- b) na strane zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektora verejnej správy a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Dane z produktov sa zaznamenávajú na strane zdrojov na účte výrobkov a služieb celej ekonomiky. To umožňuje, aby sa zdroje výrobkov a služieb – hodnotené bez daní z produktov – vybilancovali s použitím, ktoré sa hodnotí vrátane takýchto daní.

Ostatné dane z produkcie (D.29) sa zaznamenávajú ako použitia na účte tvorby dôchodkov odvetví alebo sektorov, ktoré ich platia.

SUBVENCIE (D.3)

4.30. *Definícia:* Subvencie (D.3) sú bežné nevratné platby, ktoré verejná správa alebo inštitúcie Európskej únie poskytujú rezidentským výrobcom.

Ďalej sú uvedené príklady cieľov subvencií:

- a) ovplyvniť množstvo produkcie;
- b) ovplyvniť ceny produktov alebo
- c) ovplyvniť odmeňovanie produkčných faktorov.

Netrhoví výrobcovia môžu dostať ostatné subvencie na produkciu iba vtedy, ak tieto platby závisia od všeobecných predpisov, ktoré platia pre trhových aj netrhových výrobcov.

Subvencie na produkty sa nezaznamenávajú v prípade netrhovej produkcie (P.13).

4.31. Subvencie od inštitúcií Európskej únie zahŕňajú iba bežné transfery, ktoré tieto inštitúcie poskytujú priamo rezidentským výrobným jednotkám.

4.32. Subvencie sa členia na:

- a) subvencie na produkty (D.31):
 - 1. subvencie na dovoz (D.311);
 - 2. ostatné subvencie na produkty (D.319);
- b) ostatné subvencie na produkciu (D.39).

Subvencie na produkty (D.31)

4.33. *Definícia:* Subvencie na produkty (D.31) sú subvencie poskytované na jednotku vyprodukovaného alebo dovezeného výrobku alebo služby.

Suma subvencií na produkty sa môže uvádzať ako:

- a) určitá suma peňazí na jednotku množstva výrobku alebo služby;
- b) určený percentuálny podiel z ceny na jednotku;

c) rozdiel medzi určenou cieľovou sumou a cenou, ktorú na trhu zaplatí kupujúci.

Subvencia na produkt sa zvyčajne vypláca vtedy, keď sa výrobok vyrobí, predá alebo dovezie, ale môže sa vyplácať aj za iných okolností, napríklad keď sa výrobok prevedie, prenajme, dodá alebo použije na vlastnú spotrebu alebo tvorbu vlastného kapitálu.

Subvencie na produkty sa vzťahujú len na trhovú produkciu (P.11) alebo na produkciu na vlastné konečné použitie (P.12).

Subvencie na dovoz (D.311)

4.34. *Definícia:* Subvencie na dovoz (D.311) pozostávajú zo subvencií na výrobky a služby, ktoré sa vyplácajú vtedy, keď výrobky prekročia hranice na použitie v rámci ekonomického územia alebo keď sa poskytujú služby rezidentským inštitucionálnym jednotkám.

Subvencie na dovoz zahŕňajú straty, ktoré vzniknú v dôsledku toho, že verejné obchodné organizácie v súlade so zámernou štátnou politikou nakupujú produkty od nerezidentských jednotiek a predávajú ich za nižšie ceny rezidentským jednotkám.

Ostatné subvencie na produkty (D.319)

4.35. Ostatné subvencie na produkty (D.319) zahŕňajú:

- a) subvencie na produkty používané na domácom trhu: ide o subvencie poskytované rezidentským výrobcom na ich produkciu, ktorá sa používa alebo spotrebúva v rámci ekonomického územia;
- b) straty verejných obchodných organizácií, ktorých úlohou je nakupovať produkty od rezidentských výrobcov a potom ich predávať za nižšie ceny rezidentským alebo nerezidentským jednotkám, ak vznikajú v dôsledku zámernej štátnej hospodárskej alebo sociálnej politiky;
- c) subvencie verejným korporáciám alebo kvázikorporáciám na pokrytie pretrvávajúcich strát z ich výrobných činností, ktoré vznikli v dôsledku toho, že v súlade so zámernou štátnou alebo európskou sociálno-ekonomickou politikou účtujú ceny, ktoré sú nižšie ako priemerné výrobné náklady;
- d) priame subvencie na vývoz vyplácané priamo rezidentským výrobcom vtedy, keď výrobky opúšťajú ekonomické územie alebo keď sa poskytujú služby nerezidentom, s výnimkou vrátenia daní z produktov na hraniciach, ktoré boli predtým zaplatené, a s výnimkou zrušenia daní, ktoré by inak boli splatné, ak by sa výrobky predali alebo použili v rámci ekonomického územia.

Ostatné subvencie na produkciu (D.39)

4.36. *Definícia:* Ostatné subvencie na produkciu (D.39) pozostávajú zo subvencií okrem subvencií na produkty, ktoré môžu rezidentskí výrobcovia získať v dôsledku zapojenia sa do výroby.

Netrhoví výrobcovia môžu dostať ostatné subvencie na produkciu v prípade ich netrhovej produkcie iba vtedy, ak tieto platby od verejnej správy závisia od všeobecných predpisov platných pre trhových aj netrhových výrobcov.

4.37. Ostatné subvencie na produkciu (D.39) zahŕňajú napríklad:

- a) subvencie na mzdy alebo na pracovné sily, t. j. subvencie vyplácané v súvislosti s celkovými výdavkami na mzdy a platy alebo celkovým počtom zamestnancov, prípadne so zamestnávaním príslušníkov určitých skupín osôb, ako sú osoby so zdravotným postihnutím alebo osoby, ktoré boli dlhé obdobie nezamestnané, prípadne subvencie na pokrytie nákladov na programy vzdelávania, ktoré organizujú alebo financujú podniky;
- b) subvencie na zmiernenie znečistenia životného prostredia: ide o bežné subvencie na pokrytie všetkých alebo niektorých nákladov na dodatočné opatrenia na zníženie alebo elimináciu vypúšťania znečisťujúcich látok do životného prostredia;

- c) dotácie na bonifikáciu úrokov pre rezidentské výrobné jednotky, aj keď sú určené na podporu tvorby kapitálu. Ak dotácia slúži na dvojité účel, a to na financovanie amortizácie dlhu a na splácanie úrokov z neho, a ak ju nemožno rozdeliť medzi oba prvky, celá dotácia sa považuje za investičnú dotáciu. Dotácie na bonifikáciu úrokov sú bežné transfery určené na zníženie prevádzkových nákladov výrobcov. Na účtoch sa považujú za subvencie, ktoré sa vyplácajú výrobcovi, aj keď rozdiel v úrokoch platí verejná správa priamo úverovej inštitúcii poskytujúcej pôžičku;
- d) nadmerný odpočet DPH vyplývajúci zo systému paušálnej sadzby často sa vyskytujúceho v poľnohospodárstve.

4.38. Za subvencie sa nepovažujú (D.3):

- a) bežné transfery verejnej správy domácnostiam v ich postavení spotrebiteľov. Tieto transfery sa považujú buď za sociálne dávky (D.62 alebo D.63), alebo za rôzne bežné transfery (D.75);
- b) bežné transfery medzi rôznymi časťami verejnej správy v ich postavení výrobcov netrhových výrobkov a služieb s výnimkou *ostatných subvencií na produkciu* (D.39). Bežné transfery sa zaznamenávajú ako bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73);
- c) investičné dotácie (D.92);

- d) mimoriadne platby do fondov sociálneho poistenia, ak sú tieto platby určené na zvýšenie poistnotechnických rezerv týchto fondov. Takéto platby sa zaznamenávajú ako ostatné kapitálové transfery (D.99);
- e) transfery verejnej správy nefinančným korporáciám a kvázikorporáciám na pokrytie strát nahromadených počas niekoľkých finančných rokov alebo výnimočných strát v dôsledku faktorov mimo kontroly podniku, ktoré sa zaznamenávajú ako ostatné kapitálové transfery (D.99);
- f) zrušenie dlhov výrobných jednotiek voči verejnej správe (napríklad z pôžičiek, ktoré postúpil verejný orgán nefinančnému podniku, ktorý za niekoľko finančných rokov nahromadil obchodnú stratu). Takéto transakcie sa na účtoch považujú za ostatné kapitálové transfery (D.99);
- g) platby verejnej správy alebo zahraničia za poškodenie alebo stratu investičného majetku v dôsledku vojny, iných politických udalostí alebo národných katastrof. Zaznamenávajú sa ako ostatné kapitálové transfery (D.99);
- h) akcie a ostatné majetkové účasti v korporáciách, ktoré nakúpila verejná správa, uvádzané v položke majetkové účasti a akcie investičných fondov (AF.5);
- i) platby od orgánu verejnej správy, ktorý prebral zodpovednosť za nezvyčajne vysoké dôchodkové výdavky verejného podniku. Tieto platby sa zaznamenávajú ako rôzne bežné transfery (D.75);

- j) platby verejnej správy trhovým výrobcom na úplné alebo čiastočné pokrytie nákladov na výrobky alebo služby, ktoré poskytujú uvedení trhoví výrobcovia priamo a jednotlivo domácnostiam v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami (pozri odsek 4.84) a na ktoré majú domácnosti nárok. Tieto platby sa zaznamenávajú ako výdavky verejnej správy na individuálnu spotrebu (P.31), naturálne sociálne transfery – trhovú produkcia nakúpená vládou a NZISD (D.632) a ako skutočná individuálna spotreba domácností (P.41).

4.39. Čas zaznamenania: Subvencie (D.3) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočnila transakcia alebo udalosť (výroba, predaj, dovoz atď.), na ktorú je subvencia určená.

Osobitnými prípadmi sú:

- a) subvencie, ktoré majú podobu rozdielu medzi kúpnyimi a predajnými cenami účtovanými štátnou obchodnou inštitúciou, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom inštitúcia výrobky nakúpila;
- b) subvencie na pokrytie straty výrobcu sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa orgán verejnej správy rozhodol túto stratu pokryť.

4.40. Subvencie (D.3) sa zaznamenávajú ako:

- a) negatívne použitie na účte tvorby dôchodkov celej ekonomiky;
- b) negatívne zdroje na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektora verejnej správy a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Subvencie na produkty sa zaznamenávajú ako negatívne zdroje na účte výrobkov a služieb celej ekonomiky.

Ostatné subvencie na produkciu (D.39) sa zaznamenávajú ako zdroje na účte tvorby dôchodkov odvetví alebo sektorov, ktoré ich prijímajú.

Dôsledky systému viacerých výmenných kurzov na dane z produkcie a dovozu a na subvencie: členské štáty v súčasnosti viaceré výmenné kurzy nepoužívajú. V takomto systéme sa:

- a) implicitné dane z dovozu považujú za dane z dovozu okrem DPH a dovozných ciel (D.2122);
- b) implicitné dane z vývozu považujú za dane z produktov okrem DPH a daní z dovozu (D.214);

- c) implicitné subvencie na dovoz sa považujú za subvencie na dovoz (D.311);
- d) implicitné subvencie na vývoz sa považujú za ostatné subvencie na produkty (D.319).

DÔCHODKY Z MAJETKU (D.4)

4.41. *Definícia:* Dôchodky z majetku (D.4) vznikajú, keď vlastníci finančných aktív a prírodných zdrojov ich dajú k dispozícii iným inštitucionálnym jednotkám. Dôchodok platený za použitie finančných aktív sa nazýva investičný dôchodok, zatiaľ čo dôchodok platený za použitie prírodného zdroja sa nazýva renta. Dôchodky z majetku sú súčtom investičného dôchodku a renty.

Dôchodky z majetku sa členia takto:

- a) úroky (D.41);
- b) rozdelené dôchodky korporácií (D.42):
 - 1. dividendy (D.421);
 - 2. výbery z dôchodkov kvázikorporácií (D.422);
- c) reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43);
- d) ostatné investičné dôchodky (D.44):
 - 1. investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (D.441);

2. investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442);
 3. investičné dôchodky patriace akcionárom fondov kolektívneho investovania (D.443);
- e) renta (D.45).

Úroky (D.41)

4.42. *Definícia:* Úroky (D.41) sú dôchodkom z majetku, ktorý prijímajú vlastníci finančných aktív za ich poskytnutie k dispozícii inej inštitucionálnej jednotke. Vztahuje sa to na tieto finančné aktíva:

- a) vklady (AF.2);
- b) dlhové cenné papiere (AF.3);
- c) pôžičky (AF.4);
- d) ostatné pohľadávky (AF.8).

Za úroky sa považuje aj dôchodok z držby a nadobudnutia zvláštnych práv čerpania a z účtov nealokovaného zlata. Finančnými aktívami, z ktorých vzniká úrok, sú pohľadávky veriteľov voči dlžníkom. Veritelia požičiavajú zdroje dlžníkom, čo vedie k vytvoreniu niektorého z finančných nástrojov uvedených vyššie.

Úroky z vkladov a pôžičiek

- 4.43. Sumy úrokov z pôžičiek a vkladov platených finančným inštitúciám a prijatých finančnými inštitúciami sú očistené od marží, ktoré predstavujú implicitnú platbu za služby finančných inštitúcií pri poskytovaní pôžičiek a prijímaní vkladov. Platba alebo prijatie sa delí na časť služby a na úroky v zmysle koncepcie národných účtov. Skutočné platby úrokov finančným inštitúciám alebo prijatie úrokov od finančných inštitúcií, označované ako bankové úroky, je potrebné rozdeliť tak, aby sa úroky v národných účtoch a poplatky za službu mohli zaznamenávať oddelene. Sumy úrokov v národných účtoch, ktoré finančným inštitúciám platia vypožičiavatelja, sa rovnajú bankovým úrokom zníženým o odhadované hodnoty platených poplatkov, zatiaľ čo sumy úrokov v národných účtoch, ktoré prijímajú vkladatelia, sa rovnajú bankovým úrokom zvýšeným o splatnú sumu poplatku za službu. Hodnoty poplatkov sa zaznamenávajú ako predaj služieb na produkčných účtoch finančných inštitúcií a ako použitie na účtoch ich zákazníkov.

Úroky z dlhových cenných papierov

- 4.44. Úroky z dlhových cenných papierov zahŕňajú úroky zo zmeniek a podobných krátkodobých nástrojov a úroky z dlhopisov a obligácií.

Úroky zo zmeniek a podobných krátkodobých nástrojov

- 4.45. Rozdiel medzi menovitou hodnotou a cenou zaplattenou v čase emisie (t. j. diskont) udáva úroky platené počas životnosti zmenky. Nárast hodnoty zmenky z dôvodu akumulácie úrokov nepredstavuje zisk z držby, pretože k nemu dochádza vďaka nárastu zostatkovej istiny, a nie z dôvodu zmeny ceny aktíva. Ostatné zmeny hodnoty zmenky sa považujú za zisk/stratu z držby.

Úroky z dlhopisov a obligácií

- 4.46. Dlhopisy a obligácie sú dlhodobé cenné papiere, ktoré dávajú držiteľovi bezpodmienečné právo na fixné alebo zmluvne určené množstvo peňažného príjmu vo forme kupónových platieb alebo na uvedenú fixnú sumu k špecifikovanému dátumu alebo dátumom pri splatení cenného papiera, alebo kombináciu týchto spôsobov.
- a) Dlhopisy s nulovým kupónom: ide o dlhopisy bez kupónových platieb. Úroky založené na rozdieli medzi výkupnou cenou a emisnou cenou musia byť rozložené na celé obdobie splatnosti dlhopisu. Úroky kumulujúce sa každý rok držiteľ dlhopisu reinvestuje do tohto dlhopisu, a preto sa ako protihodnota na finančný účet zaznamenáva suma vo výške akumulovaných úrokov ako nadobudnutie ďalších dlhopisov držiteľom a ako emisia ďalších dlhopisov emitentom alebo dlžníkom (t. j. ako nárast „objemu“ pôvodného dlhopisu).

- b) Ostatné dlhopisy vrátane dlhopisov s vysokým diskontom. Úrok má dve časti:
1. sumu peňažného príjmu prijatého z kupónových platieb za každé obdobie;
 2. sumu úrokov kumulujúcich sa za každé obdobie z dôvodu rozdielu medzi výkupnou cenou a emisnou cenou, ktorá sa vypočíta rovnako ako v prípade dlhopisov s nulovým kupónom.
- c) Cenné papiere viazané na indexy:
1. sumy kupónových platieb a/alebo zostatkovej istiny sú naviazané na všeobecný cenový index. Zmena hodnoty zostávajúcej istiny od začiatku do konca konkrétného účtovného obdobia z dôvodu pohybov podkladového indexu sa považuje za úroky kumulované v uvedenom období popri akýchkoľvek iných úrokoch splatných v uvedenom období;

2. sumy, ktoré sa majú zaplatiť pri splatnosti, sú viazané na užšie vymedzený index, ktorý zahŕňa motív zisku z držby. Kumulované úroky sa majú určiť tak, že v čase emisie sa stanoví miera akumulácie. Úroky teda predstavujú rozdiel medzi emisnou cenou a očakávaním na trhu na začiatku všetkých platieb, ktoré bude musieť dlžník uhradiť; táto suma sa zaznamenáva ako úroky akumulujúce sa počas životnosti nástroja. Pri tomto prístupe sa ako dôchodok zaznamenáva výnos do splatnosti pri emitovaní, ktorý zahŕňa výsledky indexácie očakávané v čase vytvorenia nástroja. Každá odchýlka podkladového indexu od pôvodne očakávaného vývoja vedie k ziskom alebo stratám z držby, ktoré sa obvykle počas životnosti nástroja nevyrovnajú.

Úrok kumulovaný z dôvodu indexácie sa v podstate reinvestuje do cenného papiera a musí sa zaznamenať na finančných účtoch držiteľa a emitenta.

Úrokové swapy a dohody o budúcich úrokových sadzbách

- 4.47. Platby na základe swapových dohôd všetkých druhov sa na finančnom účte zaznamenávajú ako transakcie s finančnými derivátmi, a nie ako úroky zaznamenané ako dôchodky z majetku. Transakcie v rámci dohôd o budúcich úrokových sadzbách sa na finančnom účte zaznamenávajú ako transakcie s finančnými derivátmi, a nie ako dôchodky z majetku.

Úroky z finančného lízingu

- 4.48. Finančný lízing je druh financovania napríklad nákupu strojov a zariadení. Prenajímateľ nakupuje zariadenia a nájomca sa zmluvne zaväzuje platiť nájomné, ktoré umožňuje prenájomcovi počas trvania zmluvy získať späť svoje náklady vrátane ušlých úrokov zo sumy, ktorá sa použila na nákup zariadení.

V tomto prípade sa predpokladá, že prenájomca poskytuje nájomcovi pôžičku vo výške kúpnej ceny aktíva, pričom táto pôžička sa počas obdobia prenájmu splatí. Preto sa predpokladá, že nájomné platené nájomcom za každé obdobie pozostáva z dvoch častí: splátky istiny a splátky úrokov. Úroková sadzba pre imputovanú pôžičku vyplýva z pomeru celkovej sumy zaplatenej v splátkach počas trvania lízingu a kúpnej ceny aktíva. Podiel splátky, ktorá predstavuje úrok, klesá počas trvania lízingu tak, ako sa postupne spláca istina. Pôvodná pôžička nájomcu spolu s následným splácaním istiny sa zaznamenáva na finančných účtoch prenájomcu a nájomcu. Úrokové platby sa zaznamenávajú ako úroky na účte prvotného rozdelenia dôchodkov.

Ostatné úroky

4.49. Ostatné úroky zahŕňajú:

- a) úroky za prekročenie limitov v banke;
- b) dodatočné úroky platené z vkladov ponechaných dlhšie, ako bolo pôvodne dohodnuté, a
- c) platby výhercom v lotérii a držiteľom dlhopisov.

Čas zaznamenania

- 4.50. Úroky sa zaznamenávajú na akruálnej báze, čo znamená, že úroky sa zaznamenávajú ako hromadiace sa u veriteľa v čase zo sumy zostatkovej istiny. Úroky kumulujúce sa v každom účtovnom období sa musia zaznamenať bez ohľadu na to, či boli, alebo neboli skutočne zaplatené či pridané k zostatkovej istine. Ak nie sú zaplatené, nárast istiny sa zaznamenáva na finančnom účte ako nadobudnutie finančného aktíva veriteľom a ako rovnaký nárast záväzku na strane dlžníka.
- 4.51. Úroky sa zaznamenávajú pred odpočítaním príslušných daní. Prijaté a platené úroky sa zaznamenávajú vrátane dotácií na bonifikáciu úrokov bez ohľadu na to, či sa tieto dotácie platia priamo finančným inštitúciám, alebo príjemcom (pozri odsek 4.37).

Keďže hodnota služieb poskytovaných finančnými sprostredkovateľmi sa rozdeľuje medzi rôznych zákazníkov, skutočné poskytnuté alebo prijaté úrokové platby finančných sprostredkovateľov sa očisťujú od marží, ktoré predstavujú implicitné poplatky finančných sprostredkovateľov. Sumy úrokov, ktoré finančným sprostredkovateľom platia vypožičiavatia, sa musia znížiť o odhadovanú hodnotu platených poplatkov a naopak, o túto hodnotu sa musia zvýšiť sumy úrokov prijatých vkladateľmi. Hodnota týchto poplatkov sa považuje za platby za služby poskytované finančnými sprostredkovateľmi svojim zákazníkom, a nie za platby úrokov.

4.52. V systéme účtov sa úroky zaznamenávajú:

- a) na strane zdrojov a na strane použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov;
- b) na strane zdrojov a na strane použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Rozdelené dôchodky korporácií (D.42)

Dividendy (D.421)

- 4.53. *Definícia:* Dividendy (D.421) sú formou dôchodkov z majetku, na ktoré majú nárok vlastníci akcií (AF.5) napríklad za to, že dajú korporáciám k dispozícii finančné zdroje.

Jedným zo spôsobom získavania zdrojov je zvyšovanie základného imania prostredníctvom emisie akcií. Na rozdiel od kapitálovej pôžičky nie je základné imanie spojené so žiadnymi pevnými záväzkami v peňažnom vyjadrení a držitelia akcií korporácie nemajú žiadny nárok na fixný alebo vopred stanovený príjem. Dividendy sú všetky rozdelenia ziskov korporácií medzi ich akcionárov alebo vlastníkov.

- 4.54. Dividendy okrem toho zahŕňajú:

- a) akcie vydané pre akcionárov namiesto výplaty dividend za finančný rok. Zahŕnuté nie sú emisie prémiových akcií, ktoré predstavujú kapitalizáciu vlastných fondov vo forme rezerv a nerozdelených ziskov a ktoré predstavujú pre akcionárov nové akcie vydávané v pomere k ich doterajším podielom;
- b) dôchodky, ktoré verejnej správe platia verejné podniky, ktoré sa považujú za samostatné právnické osoby a nepredstavujú korporácie;
- c) dôchodky generované nesledovanými činnosťami a prevádzané na vlastníkov korporácií, ktoré sa zúčastňujú na takýchto činnostiach na svoje súkromné použitie.

4.55. Dividendy (D.421) nezahŕňajú superdividendy.

Superdividendy sú dividendy, ktoré sú veľké v porovnaní s najnovšou úrovňou dividend a ziskov. Aby sa posúdilo, či sú dividendy veľké, používa sa pojem rozdeliteľné dôchodky. Rozdeliteľné dôchodky korporácie sa rovnajú podnikateľským dôchodkom zvýšeným o všetky bežné prijaté transfery, zníženým o všetky bežné platené transfery a zníženým o očistenie od zmeny v nárokoch na dôchodok. Na základe pomeru dividend a rozdeliteľných dôchodkov v nedávnej minulosti sa posudzuje hodnovernosť súčasnej úrovne dividend. Ak je vykázaná úroveň dividend výrazne vyššia, dividendy spôsobujúce toto prekročenie sa považujú za finančné transakcie a zaraďujú sa ako „superdividendy“. Takéto superdividendy sa považujú za výbery vlastníka z vlastného imania korporácie (F.5). Tento prístup sa uplatňuje v prípade korporácií bez ohľadu na to, či ide o korporácie zapísané v obchodnom registri, alebo o kvázikorporácie, a či sú pod kontrolou zahraničných, alebo domácich súkromných vlastníkov.

4.56. V prípade verejných korporácií sú superdividendy veľké a nepravidelné platby alebo platby prekračujúce podnikateľský dôchodok za príslušné účtovné obdobie, ktoré sa financujú z akumulovaných rezerv alebo z predaja aktív. Superdividendy verejných korporácií sa zaznamenávajú ako výber z vlastného imania (F.5) vo výške rozdielu medzi platbami a podnikateľským dôchodkom za príslušné účtovné obdobie (pozri odsek 20.206).

Predbežné dividendy sú uvedené v odseku 20.207.

- 4.57. Čas zaznamenania: Hoci dividendy predstavujú časť dôchodkov, ktoré sa tvorili v priebehu určitého obdobia, dividendy sa nezaznamenávajú na aktuálnej báze. V priebehu krátkeho obdobia, po ktorom sa dividenda deklaruje, ale pred jej skutočným vyplatením, sa akcie môžu predávať „ex dividend“ (bez dividend), čo znamená, že dividenda sa vlastníkovi vypláca ku dňu, v ktorom bola dividenda deklarovaná, a nie ku dňu splatnosti. Akcia predávaná „ex dividend“ má preto menšiu hodnotu ako akcia predávaná bez tohto obmedzenia. Čas zaznamenania dividend je časový bod, v ktorom sa cena akcie začína kótovať na báze „ex dividend“, a nie v cene, ktorá zahŕňa dividendu.

Dividendy sa zaznamenávajú:

- a) na strane použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradené korporácie;
- b) na strane zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradení akcionári;
- c) na strane použitia a na strane zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Výbery z dôchodkov kvázikorporácií (D.422)

- 4.58. *Definícia:* Výbery z dôchodkov kvázikorporácií (D.422) sú sumy, ktoré podnikatelia vyberú na vlastné použitie zo ziskov, ktoré dosiahli ich kvázikorporácie.

Takéto výbery sa zaznamenávajú pred odpočítaním bežných daní z dôchodkov, majetku atď., ktoré sa vždy považujú za platené vlastními podnikmi.

Ak kvázikorporácia dosiahne zisk, jednotka, ktorá ju vlastní, sa môže rozhodnúť ponechať časť zisku alebo celý zisk v podniku najmä z investičných dôvodov. Dôchodok ponechaný v podniku sa uvádza ako úspory kvázikorporácie a na účtoch sa ako výbery z dôchodkov kvázikorporácií zaznamenávajú iba zisky, ktoré vlastníci skutočne vyberú.

- 4.59. Ak zisk dosiahnu pobočky, zastúpenia atď. rezidentských podnikov v zahraničí a ak sa tieto pobočky atď. považujú za nerezidentské jednotky, nerozdelené zisky sa uvádzajú ako reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43). Na účtoch sa za výbery z dôchodkov kvázikorporácií prijatých zo zahraničia považujú iba dôchodky v skutočnosti prevedené na materský podnik. Rovnaké zásady sa uplatňujú pri riešení vzťahov medzi pobočkami, zastúpeniami atď. pôsobiacimi na ekonomickom území a nerezidentskými materskými podnikmi, ktorým patria.

- 4.60. Výbery z dôchodkov kvázikorporácií zahŕňajú čistý prevádzkový prebytok prijatý rezidentmi ako vlastníkmi pôdy a budov v zahraničí alebo nerezidentmi ako vlastníkmi pôdy a budov na danom ekonomickom území. Nerezidentské jednotky, ktoré na ekonomickom území krajiny realizujú transakcie s pôdou a budovami, sa považujú za fiktívne rezidentské jednotky krajiny, v ktorej vlastnia majetkové účasti.

Hodnota nájomného obytných jednotiek obývaných vlastníkmi v zahraničí sa zaznamenáva ako dovoz služieb a zodpovedajúci čistý prevádzkový prebytok sa zaznamenáva ako prvotný dôchodok prijatý zo zahraničia; hodnota nájomného obytných jednotiek obývaných vlastníkmi patriacich nerezidentom sa zaznamenáva ako vývoz služieb a zodpovedajúci čistý prevádzkový prebytok sa zaznamenáva ako prvotný dôchodok platený do zahraničia.

Výbery z dôchodkov kvázikorporácií zahŕňajú dôchodky vytvorené nesledovanými činnosťami kvázikorporácií, ktoré sa prevádzajú na vlastníkov zúčastňujúcich sa na takýchto činnostiach na ich súkromné použitie.

4.61. Výbery z dôchodkov kvázikorporácií nezahŕňajú sumy, ktoré ich vlastníci prijímajú z:

- a) predaja existujúceho fixného kapitálu;
- b) predaja pôdy a ostatných neprodukovaných aktív;
- c) výberov z vlastného imania.

Takéto sumy sa na finančnom účte považujú za výbery z vlastného imania, keďže zodpovedajú čiastočnej alebo celej likvidačnej účasti v kvázikorporácii. Ak je kvázikorporácia vo vlastníctve verejnej správy a v dôsledku zámernej štátnej sociálno-ekonomickej politiky má stálu prevádzkovú stratu, považujú sa všetky pravidelné transfery zdrojov do podniku, ktoré poskytuje verejná správa na pokrytie strát, za subvencie.

4.62. Čas zaznamenania: výbery z dôchodkov kvázikorporácií sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom ich vlastníci realizujú.

4.63. V systéme účtov sa výbery z dôchodkov kvázikorporácií uvádzajú na strane:

- a) použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradené kvázikorporácie;
- b) zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov vlastníkov;
- c) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43)

4.64. *Definícia:* Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií (D.43) sa rovnajú prevádzkovému prebytku podniku s priamou zahraničnou účasťou

plus všetky prijaté dôchodky z majetku alebo bežné transfery,

minus všetky platené dôchodky z majetku alebo bežné transfery vrátane súm skutočne zaplatených priamym zahraničným investorom a všetkých bežných daní z príjmu, majetku atď. podniku s priamou zahraničnou účasťou.

4.65. V prípade podniku s priamou zahraničnou účasťou ide o podnik zapísaný alebo nezapísaný v obchodnom registri, v ktorom investor so sídlom v inej ekonomike v prípade podniku zapísaného v obchodnom registri vlastní 10 % alebo viac kmeňových akcií alebo hlasovacích práv alebo v prípade podniku nezapísaného v obchodnom registri porovnateľný podiel. Podniky s priamou zahraničnou účasťou zahŕňajú dcérske spoločnosti, pridružené spoločnosti a pobočky. Dcérska spoločnosť je spoločnosť, v ktorej má investor viac ako 50 % podiel, v pridruženej spoločnosti má investor 50 % alebo nižší podiel a pobočka je podnik nezapísaný v obchodnom registri, ktorý je v úplnom alebo čiastočnom vlastníctve investora. Vzťah medzi investorom a podnikom s priamou zahraničnou účasťou môže byť priamy alebo – ak ide o reťazec vlastníctva – nepriamy. „Podniky s priamou zahraničnou účasťou“ je širší pojem ako „korporácie pod zahraničnou kontrolou“.

- 4.66. Skutočné rozdelenie zisku podnikov s priamou zahraničnou účasťou môže byť vo forme dividend alebo výberov z dôchodkov kvázikorporácií. Okrem toho sa nerozdelené zisky považujú za také, ako keby boli rozdelené a vyplatené priamym zahraničným investorom v pomere k ich vlastníckemu podielu na základnom imaní podniku a potom reinvestované ako zvýšenie majetkovej účasti na finančnom účte. Reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií môžu byť kladné alebo záporné.
- 4.67. Čas zaznamenania: reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa dosiahli.

V systéme účtov sa reinvestované zisky z priamych zahraničných investícií zaznamenávajú na strane:

- a) použitia a zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov;
- b) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Ostatné investičné dôchodky (D.44)

Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek (D.441)

- 4.68. *Definícia:* Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek zodpovedajú celkovým prvotným dôchodkom z investícií poistnotechnických rezerv. Ide o rezervy, v prípade ktorých poisťovacia korporácia uznáva príslušné záväzky voči držiteľom poistiek.

Poistnotechnické rezervy investujú poisťovne do finančných aktív alebo pôdy (v tomto prípade vznikajú čisté dôchodky z majetku, t. j. dôchodky z majetku po odpočítaní všetkých platených úrokov) alebo do budov (z ktorých vzniká čistý prevádzkový prebytok).

Investičné dôchodky patriace držiteľom poistiek sa zaznamenávajú oddelene pre držiteľov neživotných a držiteľov životných poistiek.

V prípade neživotných poistiek má poisťovacia korporácia záväzok voči držiteľovi poistky vo výške sumy poistného uloženej v korporácii, ktorá sa však ešte neprijala, hodnoty všetkých splatných poistných nárokov, ktoré sa však ešte nezaplatili, a rezervy na nároky, ktoré sa ešte neoznámili alebo sa oznámili, ale ešte neboli vyrovnané. Z dôvodu týchto záväzkov má poisťovacia korporácia poistnotechnické rezervy. Investičné dôchodky z týchto rezerv sa považujú za dôchodky patriace držiteľom poistiek, potom rozdelené držiteľom poistiek na účte rozdelenia prvotných dôchodkov a naspäť zaplatené poisťovacej korporácii ako doplnkové poistné na účte druhotného rozdelenia dôchodkov.

Inštitucionálna jednotka, ktorá za poplatky ponúka štandardizovaný systém záruk za pôžičky, by mohla z rezerv systému získať aj investičné dôchodky, a aj tieto sa uvádzajú ako rozdelené jednotkám platiacim poplatky (ktoré nemusia byť rovnaké ako jednotky, ktoré využívajú záruky) a na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sa považujú za doplnkové poplatky.

V prípade poistiek životného poistenia a annuity majú poisťovacie korporácie záväzok voči držiteľom poistiek a príjmom dôchodkov zodpovedajúci súčasnej hodnote predpokladaných poistných nárokov. Z dôvodu týchto záväzkov majú poisťovacie korporácie zdroje patriace držiteľom poistiek, ktoré pozostávajú z bonusov pre poistky s podielom na zisku, ako aj rezervy na platbu budúcich bonusov a iných nárokov držiteľom poistiek a príjmom dôchodkov. Tieto zdroje sa investujú do radu finančných a nefinančných aktív.

Bonusy deklarované držiteľom životných poistiek sa zaznamenávajú ako investičné dôchodky držiteľov poistiek a považujú sa za doplnkové poistné, ktoré platia držiteľia poistiek poisťovacím korporáciám.

Investičné dôchodky patriace držiteľom životných poistiek sa na účte rozdelenia prvotných dôchodkov zaznamenávajú ako platené poisťovňou a prijímané domácnosťami. Na rozdiel od neživotného poistenia alebo starobných dôchodkov sa suma prenáša do úspor a potom sa zaznamenáva ako finančná transakcia, konkrétne ako zvýšenie záväzkov korporácií životného poistenia o nové poistné mínus poplatok za službu mínus platené dávky.

Investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok (D.442)

- 4.69. Nároky na dôchodok vznikajú v súvislosti s jedným alebo dvoma rozdielnymi druhmi dôchodkových schém. Ide o príspevkovo definované schémy a dávkovo definované schémy.

V príspevkovo definovanej schéme sa príspevky zamestnávateľov aj zamestnancov investujú v mene zamestnancov ako budúcich dôchodcov. Nie je k dispozícii žiadny iný zdroj financovania a zdroje sa nevyužívajú iným spôsobom. Investičné dôchodky splatné pri nároku na definované príspevky zodpovedajú investičným dôchodkom zo zdrojov zvýšeným o všetky dôchodky získané prenájmom pôdy alebo budov vo vlastníctve fondu.

Pre dávkovo definovanú schému je charakteristické, že na určenie výšky platieb pre dôchodcov sa používa vzorec. Preto možno určiť výšku nárokov ako súčasnú hodnotu všetkých budúcich platieb, ktorá sa počíta na základe poistnomatematických predpokladov týkajúcich sa dĺžky života a ekonomických predpokladov týkajúcich sa úrokovej alebo diskontnej sadzby. Súčasná hodnota nárokov existujúcich na začiatku roka sa zvyšuje, pretože dátum, ku ktorému sa nároky stanú splatné, sa o rok priblížil. Toto zvýšenie sa v prípade dávkovo definovanej schémy považuje za investičné dôchodky patriace dôchodcom. Rozsah zvýšenia nezávisí od toho, či má dôchodková schéma skutočne dosť zdrojov na splnenie všetkých záväzkov, ani od druhu zvýšenia zdrojov, teda napríklad od toho, či ide o investičné dôchodky alebo zisk z držby.

4.70. Investičné dôchodky patriace podielnikom fondov kolektívneho investovania vrátane vzájomných fondov a podielových fondov pozostávajú z týchto samostatných častí:

- dividend patriacich podielnikom fondov kolektívneho investovania (D.4431),
- nerozdelených ziskov patriacich podielnikom fondov kolektívneho investovania (D.4432).

Časť pozostávajúca z dividend sa zaznamenáva presne rovnakým spôsobom ako už uvedené dividendy pre jednotlivé korporácie. Časť pozostávajúca z nerozdelených ziskov sa zaznamenáva podľa rovnakých zásad, aké boli uvedené v prípade podnikov s priamou zahraničnou účasťou, ale počíta sa bez všetkých reinvestovaných ziskov z priamych zahraničných investícií. Zostávajúce nerozdelené zisky patria podielnikom investičných fondov (investičný fond teda nemá úspory), ktoré podielníci investičných fondov znovu vložia do fondu pri transakcii, ktorá sa zaznamenáva na finančnom účte.

Dôchodky z majetku prijaté vzájomnými fondmi sa zaznamenávajú ako dôchodky z majetku podielnikov, aj keď sa nerozdeľujú, ale sa v ich mene reinvestujú.

Podielníci platia nepriamo zo svojich akcií vo fondoch správcovským spoločnostiam za spravovanie svojich investícií. Tento poplatok za službu je výdavkom podielnikov, a nie výdavkom fondov.

Čas zaznamenania: ostatné investičné dôchodky sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa kumulujú.

4.71. V systéme účtov sa ostatné investičné dôchodky zaznamenávajú na strane:

- a) zdrojov na účte rozdelenia prvotných dôchodkov držiteľov poisťiek a podielnikov investičných fondov;
- b) použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov poisťovateľov, penzijných fondov a investičných fondov;
- c) zdrojov a použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Renta (D.45)

4.72. *Definícia:* Renta je dôchodok, ktorý dostáva vlastník prírodného zdroja za to, že dá tento zdroj k dispozícii inej inštitucionálnej jednotke.

Existujú dva druhy renty zo zdrojov: renta z pôdy a renta z podzemných zdrojov. Renty z iných prírodných zdrojov, ako sú napríklad rádiové frekvencie, sa riadia rovnakým modelom.

Rozdiel medzi rentou a platbami nájomného spočíva v tom, že renta je formou dôchodku z majetku a platby nájomného sú platby za služby. Platby nájomného sú platby v rámci operatívneho lízingu za používanie fixných aktív patriacich inej jednotke. Renta je platba realizovaná v rámci prenájmu zdroja za prístup k prírodnému zdroju.

Renta z pôdy

Renta, ktorú dostáva vlastník pôdy od nájomcu, predstavuje formu dôchodku z majetku. Renta z pôdy zahŕňa aj renty, ktoré sa platia vlastníkom vnútrozemských vodných plôch a tokov za právo využívať takéto vodné plochy na rekreačné a iné účely vrátane rybolovu.

Vlastník pôdy platí daň z pôdy a vznikajú mu udržiavacie výdavky vyplývajúce z vlastníctva pôdy. Takéto dane a výdavky sa považujú za platené osobou s nárokom na používanie pôdy, ktorá ich má odpočítať z renty, ktorú by inak bola povinná platiť vlastníkovi pôdy. Renta takto znížená o dane alebo o iné výdavky, ktoré musí platiť vlastník pôdy, sa nazýva „renta po zdanení“.

- 4.73. Renta z pôdy nezahŕňa platby nájomného za budovy a obytné jednotky, ktoré sa na nich nachádzajú; tieto platby nájomného sa považujú za platby za trhovú službu, ktorú poskytuje vlastník nájomcovi budovy alebo obytnej jednotky, a na účtoch sa zaznamenávajú ako medzispotreba alebo konečná spotreba nájomcu. Ak tu neexistujú objektívne podklady, na základe ktorých by sa platba mohla rozdeliť na rentu z pôdy a platby nájomného za budovy, ktoré sa na nich nachádzajú, celá suma sa považuje za rentu, ak sa hodnota pôdy považuje za vyššiu ako hodnota budov na tejto pôde; v ostatných prípadoch ide o platby nájomného.

Renta z podzemných zdrojov

- 4.74. Táto položka zahŕňa užívacie poplatky, ktoré dostávajú vlastníci nálezísk nerastov alebo fosílnych palív (uhlie, ropa alebo zemný plyn), či už ide o súkromné jednotky, alebo jednotky verejnej správy, ktoré ostatným inštitucionálnym jednotkám poskytujú prenájom na určité obdobie, počas ktorého môžu skúmať alebo ťažiť z takýchto nálezísk.
- 4.75. Čas zaznamenania: renty sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú platené.
- 4.76. V systéme účtov sa renty zaznamenávajú na strane:
- a) zdrojov a na strane použitia na účte rozdelenia prvotných dôchodkov sektorov;
 - b) zdrojov a na strane použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

BEŽNÉ DANE Z DÔCHODKOV, MAJETKU ATĎ. (D.5)

4.77. *Definícia:* Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. (D.5) pokrývajú všetky povinné, nevratné platby v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré pravidelne vyberá verejná správa a zahraničie z dôchodkov a majetku inštitucionálnych jednotiek, a niektoré pravidelné dane, ktoré sa nevymeriavajú ani z týchto dôchodkov, ani z tohto majetku.

Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. sa rozdeľujú na:

- a) dane z dôchodkov (D.51);
- b) ostatné bežné dane (D.59).

Dane z dôchodkov (D.51)

4.78. *Definícia:* Dane z dôchodkov (D.51) pozostávajú z daní z dôchodkov, ziskov a kapitálových ziskov. Vymeriavajú sa zo skutočných alebo predpokladaných dôchodkov jednotlivcov, domácností, korporácií alebo neziskových inštitúcií. Zahŕňajú dane z držby majetku, pôdy, nehnuteľností, ak sa tieto aktíva používajú ako základ odhadu dôchodkov ich vlastníkov.

Dane z dôchodkov zahŕňajú:

- a) dane z dôchodkov jednotlivcov a domácností, napríklad príjem zo závislej činnosti, majetku, podnikania, starobných dôchodkov atď., vrátane daní zrážaných zamestnávateľmi, napríklad zrážkovej dane pri zdroji. Patria sem aj dane z dôchodkov vlastníkov podnikov nezapísaných v obchodnom registri;

- b) dane z dôchodkov alebo ziskov korporácií;
- c) dane zo zisku z držby;
- d) dane z výhier v lotériách a v stávkových hrách, platené zo súm prijatých výhercami, ktoré treba odlíšiť od daní z obratu výrobcov organizujúcich stávkové hry alebo lotérie, ktoré sa považujú za dane z produktov.

Ostatné bežné dane (D.59)

4.79. Ostatné bežné dane (D.59) zahŕňajú:

- a) bežné dane z kapitálu, ktoré pozostávajú z daní platených z vlastníctva alebo používania pôdy alebo budov ich vlastníkmi, a bežné dane z čistého majetku a ostatných aktív, napríklad šperkov, s výnimkou daní uvedených v D.29 (ktoré platia podniky z dôvodu svojich činností pri produkcii) a daní uvedených v D.51 (dane z dôchodkov);
- b) dane na osobu uložené na dospelú osobu alebo na domácnosť bez ohľadu na dôchodok alebo majetok;
- c) spotrebné dane platené z celkových výdavkov osôb alebo domácností;

- d) platby domácností za oprávnenia na vlastníctvo a používanie motorových vozidiel, lodí alebo lietadiel (ktoré sa nevyužívajú na účely podnikania) alebo za oprávnenia na rekreačný lov, strelbu alebo rybolov atď. Rozdiel medzi daňami a nákupom služieb od verejnej správy sa definuje podľa tých istých kritérií ako v prípade platieb realizovaných podnikmi, teda ak si vydávanie oprávnení nevyžaduje veľkú alebo žiadnu prácu verejnej správy, oprávnenia sa udeľujú automaticky po zaplatení splatných súm, je pravdepodobné, že sú len prostriedkom na získanie príjmov, aj keď verejná správa môže ako kompenzáciu poskytnúť nejaký druh certifikátu alebo povolenia; v takýchto prípadoch sa ich platba považuje za dane. Ak však verejná správa používa vydávanie oprávnení na organizovanie určitých riadnych regulačných funkcií (ako je overenie kompetentnosti alebo spôsobilosti príslušnej osoby), realizované platby sa považujú za nákup služieb od verejnej správy, a nie za platby daní, ak platby nie sú v jasnom nepomere k nákladom za poskytnutie služby;
- e) dane z medzinárodných transakcií, napríklad zahraničných ciest, zahraničných remitencií, zahraničných investícií atď., s výnimkou daní, ktoré platia výrobcovia, a s výnimkou dovozných ciel, ktoré platia domácnosti.

4.80. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. nezahŕňajú:

- a) dane z dedičstva, pozostalostné dane alebo dane z darov medzi žijúcimi osobami, ktoré sa považujú za dane uložené do kapitálu príjemcov a uvádzajú sa pod položkou dane z kapitálu (D.91);
- b) občasné alebo výnimočné poplatky z kapitálu alebo majetku, ktoré sa zaznamenávajú ako dane z kapitálu (D.91);
- c) dane z pôdy, budov alebo iných aktív vlastnených alebo prenajatých podnikmi a používaných nimi pri produkcii, pričom tieto dane sa považujú za ostatné dane z produkcie (D.29);
- d) platby domácností za iné oprávnenia ako oprávnenia na používanie vozidiel, lodí alebo lietadiel alebo oprávnenia na rekreačný lov, streľbu či rybolov: vodičské alebo pilotné preukazy, povolenia na strelné zbrane a poplatky štátu, ako napríklad vstupné do múzeí a knižníc, poplatky za odvoz odpadu, platby za pasy, letiskové poplatky, súdne poplatky atď., ktoré sa považujú vo väčšine prípadov za nákup služieb poskytovaných verejnou správou, ak spĺňajú kritériá na zaznamenávanie služieb uvedené v odseku 4.79 písm. d).

- 4.81. Celková suma daní zahŕňa úroky účtované z omeškania platby splatných daní a pokuty uložené daňovými orgánmi, ak neexistujú údaje, na základe ktorých by bolo možné tieto úroky a pokuty odhadnúť oddelene; celková hodnota zahŕňa aj poplatky uložené v súvislosti s vymáhaním a vymeraním nezaplatených daní po odpočítaní sumy všetkých úľav stanovených verejnou správou v rámci hospodárskej politiky a všetkých súm vrátených v dôsledku preplatkov.

Subvencie a sociálne dávky sa čoraz viac poskytujú prostredníctvom daňového systému vo forme daňových úverov a zvyšuje sa prepojenie platobných systémov so systémami výberu daní. Daňové úvery predstavujú daňovú úľavu, a tak znižujú daňovú povinnosť príjemcu.

Ak v systéme daňových úverov dostáva príjemca prebytok v prípade, že je daňová úľava väčšia ako vymeraná daň, ide o systém s priamym vyplácaním daňového dobropisu.

V rámci tohto systému môžu dostávať platby neplatiteľia daní aj platiteľia daní. V tomto systéme sa celá suma daňových úverov zaznamenáva ako výdavky verejnej správy, a nie ako zníženie daňového príjmu.

Na rozdiel od toho sa v niektorých systémoch daňových úverov dobropisy obmedzujú na výšku vymeranej dane, a preto sa nevyplácajú. V systéme bez vyplácania daňového dobropisu sú všetky daňové úvery integrované v daňovom systéme a zaznamenávajú sa ako zníženie daňového príjmu.

- 4.82. Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa uskutočňujú činnosti, transakcie alebo iné udalosti, z ktorých vyplýva platobná povinnosť.

Niektoré ekonomické činnosti, transakcie alebo udalosti, z ktorých by podľa daňových právnych predpisov mala pre príslušné jednotky vyplývať povinnosť platiť dane, však neustále unikajú pozornosti daňových orgánov. Bolo by nerealistické predpokladať, že v prípade takýchto činností, transakcií alebo udalostí vznikajú finančné aktíva alebo pasíva vo forme pohľadávok alebo záväzkov. Zaznamenávajú sa iba sumy, ktoré sa majú zaplatiť na základe daňových výmerov, priznaní alebo iných podkladov, z ktorých vyplývajú záväzky v podobe jednoznačnej platobnej povinnosti daňovníkov. Nezaplatené dane, v prípade ktorých neexistujú daňové výmery, sa neimputujú.

Pri zaznamenávaní daní na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, a príjmové doklady.

- a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia od vymeraných a priznaných, ale nikdy nezinkasovaných súm. Ďalšou možnosťou je kapitálový transfer príslušným sektorom, ktorého výška zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy daní.

- b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, transakcie alebo iné udalosti, z ktorých vyplýva daňová povinnosť (alebo v prípade niektorých daní z dôchodkov do obdobia, v ktorom sa stanovila výška dane). Toto ohraničenie vychádza z priemerného časového odstupu medzi činnosťami, transakciami alebo inými udalosťami (alebo stanovením výšky dane) a prijatím príjmového dokladu.

Bežné dane z dôchodkov, majetku atď., ktoré zráža pri zdroji zamestnávateľ, sa zahŕňajú do miezd a plátov, aj keď ich zamestnávateľ neodviedol štátu. Zaznamenáva sa to tak, ako by celú sumu platili verejnej správe domácnosti. Sumy v skutočnosti nezaplatené sa vyrovnávajú v D.995 ako transfer kapitálu z verejnej správy do sektorov zamestnávateľov.

V niektorých prípadoch nemožno stanoviť daňovú povinnosť pre daň z dôchodkov v účtovnom období, v ktorom sa akumulujú dôchodky, ale až v neskoršom období. Pokiaľ ide o moment zaznamenávania takýchto daní, je preto potrebná určitá flexibilita. Dane z dôchodkov zrážané pri zdroji, ako sú dane platené zrážkou zo mzdy a pravidelné preddavky daní z dôchodkov, možno zaznamenávať do období, v ktorých sú platené, a každá definitívna daňová povinnosť z dôchodkov sa môže zaznamenať do obdobia, v ktorom je povinnosť stanovená.

Bežné dane z dôchodkov, majetku atď. sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradení platitelia daní;
- b) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov verejnej správy;
- c) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

SOCIÁLNE PRÍSPEVKY A DÁVKY (D.6)

4.83. *Definícia:* Sociálne dávky sú transfery domácnostiam v hotovosti alebo v naturáliách realizované v rámci kolektívne organizovaných schém alebo mimo takýchto schém jednotkami verejnej správy a NZISD, ktoré sú určené na pokrytie výdavkov spojených s mnohými rizikami alebo potrebami; zahŕňajú platby verejnej správy výrobcovi, ktorí prispievajú jednotlivým domácnostiam v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami.

4.84. Zoznam rizík alebo potrieb, ktoré si môžu vyžiadať sociálne dávky, je stanovený takto:

- a) choroba;
- b) invalidita, zdravotné postihnutie;
- c) pracovný úraz alebo choroba z povolania;
- d) dôchodkový vek;

- e) pozostalí;
- f) materská dovolenka;
- g) rodina;
- h) podpora zamestnanosti;
- i) nezamestnanosť;
- j) bývanie;
- k) vzdelávanie;
- l) všeobecná núdza.

V prípade bývania sú sociálnymi dávkami platby verejných orgánov nájomníkom na zníženie ich nájomného okrem osobitných dávok platených verejnými orgánmi v ich postavení zamestnávateľa.

4.85. Sociálne dávky zahŕňajú:

- a) bežné a paušálne transfery zo schém financovaných z príspevkov, v ktorých sú zahrnutí všetci obyvatelia alebo veľká časť obyvateľov a ktoré zriaďujú a kontrolujú jednotky verejnej správy (schémy sociálneho zabezpečenia);

- b) bežné a paušálne transfery zo schém organizovaných zamestnávateľmi v mene svojich zamestnancov, bývalých zamestnancov alebo rodinných príslušníkov (iné schémy sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním). Príspevky môžu poskytovať zamestnanci a/alebo zamestnávatelia, ako aj samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO);
- c) bežné transfery od jednotiek verejnej správy a NZISD, ktoré nie sú podmienené predchádzajúcimi platbami príspevkov a ktoré sú vo všeobecnosti prepojené s odhadom disponibilného dôchodku. Takéto transfery sú obvykle známe ako sociálna pomoc.

4.86. Sociálne dávky nezahŕňajú:

- a) poistné nároky na základe poistiek uzatvorených výhradne z vlastnej iniciatívy poistenca nezávisle od jeho zamestnávateľa alebo verejnej správy;
- b) poistné nároky na základe poistiek uzatvorených výhradne na účely dosiahnutia zľavy, aj keď tieto poistky vyplývajú z kolektívnej dohody.

4.87. Jednotlivé poistky sa považujú za súčasť schémy sociálneho poistenia iba vtedy, ak udalosti a okolnosti, proti ktorým sú účastníci poistení, zodpovedajú rizikám alebo potrebám uvedeným v odseku 4.84 vyššie a ak je okrem toho splnená aspoň jedna z týchto podmienok:

- a) účasť v schéme je povinná buď podľa zákona, alebo podľa podmienok zamestnávania zamestnanca alebo skupiny zamestnancov;

- b) schéma je kolektívna a prevádzkovaná v prospech určenej skupiny pracovníkov, či už zamestnancov, SZČO, alebo nezamestnaných, pričom účasť je obmedzená na členov uvedenej skupiny;
- c) zamestnávateľ poskytuje príspevok (skutočný alebo imputovaný) do schémy v mene zamestnanca bez ohľadu na to, či príspevok poskytuje aj zamestnanec.

4.88. *Definícia:* Schémy sociálneho poistenia sú schémy, v ktorých zamestnávatelia alebo verejná správa zaväzujú alebo podporujú účastníkov, aby sa poistili proti niektorým udalostiam alebo okolnostiam, ktoré môžu mať nepriaznivé následky pre nich alebo ich rodinných príslušníkov. V takýchto schémach platia sociálne príspevky zamestnanci alebo iné osoby, prípadne zamestnávatelia v mene svojich zamestnancov s cieľom zabezpečiť súčasný alebo budúci nárok na dávky sociálneho poistenia pre zamestnancov alebo pre iných prispievateľov, ich rodinných príslušníkov alebo pozostalých.

Schémy sociálneho poistenia sa organizujú pre skupiny pracovníkov alebo sú zo zákona k dispozícii všetkým pracovníkom alebo určeným kategóriám pracovníkov vrátane nepracujúcich osôb, ako aj zamestnancov. Škála siaha od súkromných schém organizovaných pre vybrané skupiny pracovníkov zamestnaných jedným zamestnávateľom po schémy sociálneho zabezpečenia pokrývajúce všetky pracovné sily v krajine. Účasť v takýchto schémach môže byť pre príslušných pracovníkov nepovinná, ale bežnejšie býva povinná. Napríklad účasť v schémach organizovaných jednotlivými zamestnávateľmi sa môže vyžadovať na základe podmienok zamestnávania kolektívne dohodnutých medzi zamestnávateľmi a ich zamestnancami.

4.89. Rozlišujú sa dva typy schém sociálneho poistenia:

- a) prvý predstavujú schémy sociálneho zabezpečenia, v ktorých sú zahrnutí všetci obyvatelia alebo veľká časť obyvateľov a ktoré zriaďujú, kontrolujú a financujú jednotky verejnej správy. Dôchodky platené v rámci takýchto schém môžu alebo nemusia súvisieť s výškou platu poberateľa alebo s počtom odpracovaných rokov. Iné dávky ako dávky z dôchodkového systému závisia od výšky platu v menšej miere;
- b) druhý typ predstavujú ostatné schémy súvisiace so zamestnaním. Takéto schémy vychádzajú pri poskytovaní dôchodkov a eventuálne pri iných nárokoch, ktoré sú súčasťou podmienok zamestnávania a v prípade ktorých zodpovednosť za poskytovanie dávok nepripadá podľa ustanovení sociálneho zabezpečenia na verejnú správu, zo vzťahu zamestnávateľ – zamestnanec.

4.90. Schémy sociálneho poistenia organizované jednotkami verejnej správy za svojich vlastných zamestnancov sa na rozdiel od pracujúcich obyvateľov vo všeobecnosti klasifikujú ako ostatné schémy súvisiace so zamestnaním, a nie ako schémy sociálneho zabezpečenia.

Čisté sociálne príspevky (D.61)

4.91. *Definícia:* Čisté sociálne príspevky sú skutočné alebo imputované príspevky domácností do schém sociálneho poistenia na vytvorenie rezerv na platbu sociálnych dávok. Čisté sociálne príspevky (D.61) sú:

skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611)

plus imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612),

plus skutočné sociálne príspevky domácností (D.613),

plus doplnkové sociálne príspevky domácností (D.614),

minus poplatky za službu schémy sociálneho poistenia (D.61SC).

Poplatky za službu schémy sociálneho poistenia sú servisné poplatky, ktoré účtujú jednotky spravujúce schémy. Uvádzajú sa ako časť výpočtu čistých sociálnych príspevkov (D.61); nejde o prerozdeľovacie transakcie, ale o časť výdavkov na produkciu a spotrebu.

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611)

4.92. Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611) zodpovedajú toku D.121.

Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov platia zamestnávatelia do schém sociálneho zabezpečenia alebo iných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním s cieľom zabezpečiť sociálne dávky pre svojich zamestnancov.

Keďže skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov sa platia v prospech ich zamestnancov, ich hodnota sa zaznamenáva spolu so mzdami a platmi v hotovosti a v naturáliách ako jedna zo súčastí odmien zamestnancov. Sociálne príspevky sa teda zaznamenávajú ako bežné transfery zamestnancov do schém sociálneho zabezpečenia a ostatných schém sociálneho poistenia súvisiacich so zamestnaním.

Táto položka sa člení na dve kategórie:

- a) skutočné príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6111) zodpovedajú toku D.1211;
- b) skutočné príspevky zamestnávateľov, iné ako príspevky do dôchodkového systému (D.6112), zodpovedajú toku D.1212.

4.93. Platby skutočných sociálnych príspevkov môžu byť povinné zo zákona alebo na základe iných predpisov, alebo môžu byť platené na základe kolektívnej dohody v konkrétnom odvetví či dohôd medzi zamestnávateľom a zamestnancami konkrétneho podniku alebo na základe samotnej pracovnej zmluvy. V určitých prípadoch môžu byť príspevky nepovinné.

Takéto nepovinné príspevky zahŕňajú:

- a) sociálne príspevky osôb, ktoré nemajú zákonnú povinnosť prispievať do fondu sociálneho zabezpečenia;
- b) sociálne príspevky platené poisťovniam (alebo penzijným fondom zaradeným do toho istého sektora) ako súčasť doplnkových schém poistenia organizovaných podnikmi v prospech svojich zamestnancov, ku ktorým sa zamestnanci pripojili dobrovoľne;
- c) príspevky do podporných fondov s členstvom otvoreným pre zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby.

4.94. Čas zaznamenania: skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov (D.611) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa vykonáva práca, z ktorej vyplýva povinnosť platiť príspevky.

- 4.95. Pri zaznamenávaní sociálnych príspevkov platených sektoru verejnej správy na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, alebo príjmové doklady.
- a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia od vymeraných a priznaných, ale nikdy nezinkasovaných súm. Ďalšou možnosťou je kapitálový transfer príslušným sektorom, ktorého výška zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy sociálnych príspevkov.
 - b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, z ktorej vyplýva daňová povinnosť (alebo keď vznikla povinnosť). Toto ohraničenie môže vychádzať z priemerného časového odstuhu medzi činnosťou (alebo vznikom povinnosti) a prijatím príjmového dokladu.

Sociálne príspevky platené sektoru verejnej správy, ktoré zráža zamestnávateľ, sa zahŕňajú do miezd a plátov bez ohľadu na to, či ich zamestnávateľ odviezol verejnej správe. Potom sa to zaznamená tak, ako by celú sumu zaplatili verejnej správe domácnosti. Sumy v skutočnosti nezaplatené sa vyrovnávajú v D.995 ako transfer kapitálu zo sektora verejnej správy do sektora zamestnávateľov.

4.96. Skutočné sociálne príspevky zamestnávateľov sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností;
- b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských domácností);
- c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských poisťovateľov alebo zamestnávateľov;
- d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských poisťovateľov alebo zamestnávateľov).

Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612)

4.97. *Definícia:* Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov (D.612) predstavujú protihodnotu sociálnych dávok (po odpočítaní eventuálnych sociálnych príspevkov zamestnancov), ktoré platia zamestnávatelia priamo (t. j. nezávisle od skutočných príspevkov zamestnávateľov) svojim zamestnancom alebo bývalým zamestnancom či iným oprávneným osobám.

Zodpovedajú toku D.122 uvedenému v odmenách zamestnancov. Ich hodnota sa stanovuje na základe poistnomatematických zásad alebo na základe primeraného percentuálneho podielu miezd a plátov platených súčasným zamestnancom, alebo vo výške iných dávok ako dávok do dôchodkového systému financovaných bez osobitného fondu, ktoré podnik platí počas toho istého účtovného obdobia.

Existujú dve kategórie imputovaných sociálnych príspevkov zamestnávateľov (D.612):

- a) imputované príspevky zamestnávateľov do dôchodkového systému (D.6121). Tieto zodpovedajú toku D.1221;
- b) iné imputované príspevky zamestnávateľov ako imputované príspevky do dôchodkového systému (D.6122). Tieto zodpovedajú toku D.1222.

4.98. Čas zaznamenania: imputované sociálne príspevky zamestnávateľov, ktoré predstavujú protihodnotu povinných priamych sociálnych dávok, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa vykonáva práca. Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov, ktoré predstavujú protihodnotu nepovinných priamych sociálnych dávok, sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa tieto dávky poskytujú.

4.99. Imputované sociálne príspevky zamestnávateľov sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;
- b) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov, do ktorých zamestnávateľa alebo rezidentskí poisťovatelia patria, a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Skutočné sociálne príspevky domácností (D.613)

4.100. *Definícia:* Skutočné sociálne príspevky domácností sú sociálne príspevky, ktoré platia vo svojom mene zamestnanci, samostatne zárobkovo činné osoby alebo nezamestnané osoby do schém sociálneho poistenia.

Existujú dve kategórie skutočných sociálnych príspevkov domácností (D.613):

- a) skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6131);
- b) iné skutočné príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému (D.6132).

Čas zaznamenania: Skutočné príspevky domácností do dôchodkového systému sa zaznamenávajú v čase vzniku nároku. V prípade pracujúcich ide o obdobie, v ktorom sa vykonáva práca, z ktorej vyplýva povinnosť platiť príspevky. V prípade nezamestnaných osôb ide o obdobie, v ktorom sa majú odvieť príspevky.

V systéme účtov sa skutočné sociálne príspevky domácností zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;
- b) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov, do ktorých zamestnávateľa patria, a na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Doplňkové sociálne príspevky domácností (D.614)

4.101. *Definícia:* Doplňkové sociálne príspevky domácností sú dôchodky z majetku získané počas účtovného obdobia z nárokov na dôchodok a z iných nárokov.

Táto položka sa člení na dve kategórie:

- a) doplnkové príspevky domácností do dôchodkového systému (D.6141);
- b) iné doplnkové príspevky domácností ako príspevky do dôchodkového systému (D.6142). Položka D.6142 zodpovedá doplnkovým príspevkom domácností v súvislosti so sociálnymi rizikami a inými potrebami ako dôchodkami, ako je napríklad choroba, materská dovolenka, pracovný úraz, invalidita, nadbytočnosť atď.

V systéme účtov sú doplnkové sociálne príspevky domácností zahrnuté na účte rozdelenia prvotných dôchodkov do dôchodkov z majetku, ktoré platia správcovia penzijných fondov domácnostiam (investičné dôchodky splatné pri nároku na dôchodok D.442).

Keďže tieto dôchodky správcovia penzijných fondov v praxi nerozdeľujú, na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sa považujú za spätne zaplatené domácnosťami penzijným fondom vo forme doplnkových sociálnych príspevkov domácností.

Čas zaznamenania: doplnkové sociálne príspevky domácností sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa kumulujú.

Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62)

4.102. Položka D.62 pozostáva z troch podpoložiek:

peňažné dávky sociálneho zabezpečenia (D.621);

ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622);

peňažné dávky sociálnej podpory (D.623).

Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia (D.621)

4.103. *Definícia:* Peňažné dávky sociálneho zabezpečenia sú dávky sociálneho poistenia, ktoré platia v hotovosti fondy sociálneho zabezpečenia domácnostiam. Nie sú tu zahrnuté náhrady; tieto sa považujú za naturálne sociálne transfery (D.632).

Takéto dávky sa poskytujú v rámci schém sociálneho zabezpečenia.

Môžu sa členiť na:

- peňažné dôchodkové dávky sociálneho zabezpečenia (D.6211);
- peňažné dávky sociálneho zabezpečenia okrem dôchodkových (D.6212).

Ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622)

4.104. *Definícia:* Ostatné dávky sociálneho poistenia zodpovedajú dávkam, ktoré platia zamestnávateľia v súvislosti s ostatnými schémami sociálneho poistenia vzťahujúcimi sa na zamestnanie. Ostatné dávky sociálneho poistenia súvisiace so zamestnaním sú sociálne dávky (naturálne alebo peňažné), ktoré sa platia z iných schém sociálneho poistenia ako sociálne zabezpečenie prispievateľom do schém, ich rodinným príslušníkom alebo ich pozostalým.

Tieto bežne zahŕňajú:

- a) normálnu alebo zníženú mzdu, ktorá sa naďalej vypláca v období absencie v práci v dôsledku choroby, nehody, materskej dovolenky atď.;
- b) platbu rodinných, vzdelávacích alebo iných dávok pre rodinných príslušníkov;
- c) platbu starobných alebo vdovských dôchodkov bývalým zamestnancom alebo ich pozostalým a platby dávok odškodného pracovníkom alebo ich pozostalým v prípade nadbytočnosti, invalidity, úmrtia v dôsledku nehody atď. (ak je to v kolektívnej dohode);
- d) všeobecné zdravotnícke služby nesúvisiace s prácou zamestnanca;
- e) zotavovne a domovy pre dôchodcov.

Ostatné dávky sociálneho poistenia (D.622) sa môžu členiť na:

- ostatné dôchodkové dávky sociálneho poistenia (D.6221);
- ostatné dávky sociálneho poistenia okrem dôchodkových (D.6222).

Peňažné dávky sociálnej podpory (D.623)

4.105. *Definícia:* Peňažné dávky sociálnej podpory sú bežné transfery, ktoré platia domácnostiam jednotky verejnej správy alebo NZISD na pokrytie rovnakých potrieb ako dávky sociálneho poistenia, ktoré sa však neposkytujú v rámci schémy sociálneho poistenia, ktorá si obvykle vyžaduje účasť vo forme sociálnych príspevkov.

Z tohto dôvodu nezahŕňajú žiadne dávky platené z fondov sociálneho zabezpečenia. Dávky sociálnej podpory sa môžu vyplácať za týchto okolností:

- a) neexistuje žiadna schéma sociálneho poistenia, ktorá by pokrývala príslušné okolnosti;
- b) existuje jedna alebo viac schém sociálneho poistenia, ale príslušné domácnosti sa nezúčastňujú na poberaní dávok sociálneho poistenia a nie sú naň oprávnené;
- c) dávky sociálneho poistenia sa považujú za neprimerané na pokrytie príslušných potrieb, a preto sa ako doplnok vyplácajú dávky sociálnej podpory;

- d) v rámci všeobecnej sociálnej politiky.

Takéto dávky nezahŕňajú bežné transfery platené v reakcii na udalosti alebo okolnosti, ktoré nie sú bežne pokryté schémami sociálneho poistenia (napríklad transfery uskutočnené v reakcii na prírodné katastrofy, zaznamenávané v položkách ostatné bežné transfery alebo kapitálové transfery).

4.106. Čas zaznamenania sociálnych dávok okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62):

- a) peňažné sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa stanovia nároky na dávky;
- b) naturálne sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom boli poskytnuté služby, alebo do obdobia, v ktorom došlo k zmene vlastníctva výrobkov, ktoré netrhoví výrobcovia poskytovali priamo domácnostiam.

4.107. Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov (D.62) sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov poskytujúcich dávky;
- b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade dávok poskytovaných zahraničím);
- c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností;

- d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade dávok poskytovaných nerezidentským domácnostiam).

Naturálne sociálne transfery (D.63)

- 4.108. *Definícia:* Naturálne sociálne transfery pozostávajú z jednotlivých výrobkov a služieb, ktoré jednotky verejnej správy alebo NZISD poskytujú bezplatne alebo za ekonomicky bezvýznamné ceny jednotlivým domácnostiam bez ohľadu na to, či ich jednotky verejnej správy alebo NZISD kúpili na trhu, alebo vyrobili ako netrhovú produkciu. Transfery sa financujú z daní, ostatných dôchodkov verejnej správy alebo z príspevkov sociálneho zabezpečenia, v prípade NZISD z darov alebo dôchodkov z majetku.

Služby poskytované domácnostiam bezplatne alebo za ekonomicky bezvýznamné ceny sa uvádzajú ako individuálne služby, aby bolo možné ich odlíšiť od kolektívnych služieb, ktoré sa poskytujú všetkým obyvateľom alebo veľkej časti obyvateľov, ako napríklad obrana a pouličné osvetlenie. Individuálne služby zahŕňajú najmä vzdelávacie a zdravotnícke služby, hoci často sa poskytujú aj iné druhy služieb, ako napríklad služby bývania, kultúrne a rekreačné služby.

4.109. Naturálne sociálne transfery (D.63) sa členia na:

Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631)

Definícia: Naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631) sú jednotlivé výrobky a služby poskytované netrhovými výrobcami priamo príjemcom. Mali by sa odpočítat všetky platby, ktoré realizovali samotné domácnosti.

Naturálne sociálne transfery – trhová produkcia nakúpená verejnou správou a NZISD (D.632)

Definícia: Naturálne sociálne transfery – trhová produkcia nakúpená verejnou správou a NZISD (D.632) sú jednotlivé výrobky a služby:

- a) vo forme refundácie schválených výdavkov domácností na osobitné výrobky a služby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo
- b) poskytované priamo príjemcom trhovými výrobcami, od ktorých verejná správa nakupuje príslušné výrobky a služby.

Odpočítavajú sa všetky platby, ktoré realizovali samotné domácnosti.

Domácnosť, ktorá kúpi výrobok alebo službu, ktorej úplné alebo čiastočné náklady sa jej následne preplatia z fondu sociálneho zabezpečenia, koná prakticky v mene fondu sociálneho zabezpečenia. V skutočnosti poskytuje domácnosť krátkodobý úver fondu sociálneho zabezpečenia, ktorý sa vyrovná hneď, ako domácnosť dostane refundáciu.

Suma refundovaného výdavku sa zaznamenáva tak, ako keby vznikol priamo fondu sociálneho zabezpečenia v období, v ktorom domácnosť realizuje nákup, zatiaľ čo jediný výdavok zaznamenaný za domácnosť je prípadný rozdiel medzi zaplatenou kúpnu cenou a refundovanou sumou. Suma refundovaného výdavku sa teda nepovažuje za bežný transfer v hotovosti domácnostiam z fondov sociálneho zabezpečenia.

- 4.110. Príkladom naturálnych sociálnych transferov (D.63) je lekárske alebo zubné ošetrenie, chirurgické zákroky, nemocničné pobyty, poskytnutie okuliarov alebo kontaktných šošoviek, zdravotných prístrojov alebo zariadení a podobných výrobkov alebo služieb v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami.

Ďalším príkladom dávok, ktoré nepokrýva schéma sociálneho poistenia, je sociálne bývanie, dávky na bývanie, denné zariadenia pre deti, odborné vzdelávanie, zľavy na sadzbách cestovného (za predpokladu, že slúžia na sociálny účel) a podobné výrobky a služby v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami. Ak verejná správa poskytuje jednotlivým domácnostiam výrobky a služby, ako napríklad rekreačné, kultúrne alebo športové služby, bezplatne alebo za ekonomicky bezvýznamné ceny nie v súvislosti so sociálnymi rizikami alebo potrebami, tieto výrobky a služby sa považujú za naturálne sociálne transfery – netrhová produkcia verejnej správy a NZISD (D.631).

4.111. Čas zaznamenania: Naturálne sociálne transfery (D.63) sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa poskytovali služby, alebo do obdobia, v ktorom došlo k zmene vlastníctva výrobku, ktorý výrobcovia priamo poskytovali domácnostiam.

Naturálne sociálne transfery (D.63) sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte prerozdelenia naturálnych dôchodkov sektorov poskytujúcich dávky;
- b) zdrojov na účte prerozdelenia naturálnych dôchodkov domácností.

Spotreba transferov výrobkov a služieb sa zaznamenáva na strane použitia na účte upravených disponibilných dôchodkov.

Neexistujú žiadne naturálne sociálne transfery do alebo zo zahraničia (tieto transfery sa zaznamenávajú v položke D.62 – sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov).

OSTATNÉ BEŽNÉ TRANSFERY (D.7)

Čisté poistné neživotného poistenia (D.71)

4.112. *Definícia:* Čisté poistné neživotného poistenia (D.71) je poistné, ktoré sa platí za poistky uzatvorené inštitucionálnymi jednotkami. Poistky uzatvorené jednotlivými domácnosťami sú tie, ktoré sa uzatvoria z ich vlastnej iniciatívy a v ich vlastný prospech, nezávisle od ich zamestnávateľov alebo verejnej správy a mimo akejkoľvek schémy sociálneho poistenia. Čisté poistné neživotného poistenia obsahuje skutočné poistné, ktoré platia držiteľia poistky na získanie poistného krytia počas účtovného obdobia (prijaté poistné), a doplnkové poistné vyplatené z dôchodkov z majetku patriacich držiteľom poistiek po odpočítaní poplatkov za službu poisťovacích spoločností.

Čisté poistné neživotného poistenia sú sumy, ktoré umožňujú krytie rizík rôznych udalostí alebo nehôd s následkom v podobe škody na výrobkoch alebo majetku, či ujmy na zdraví osôb v dôsledku prírodných alebo ľudských faktorov, akým je napríklad oheň, povodne, havárie, kolízie, krádeže, násilie, nehody, choroba atď., alebo rizík finančných strát v dôsledku udalostí, akou je choroba, nezamestnanosť, nehody atď.

Čisté poistné neživotného poistenia sa člení na dve kategórie:

- a) čisté poistné priameho neživotného poistenia (D.711);
- b) čisté poistné neživotného zaistenia (D.712).

4.113. Čas zaznamenania: čisté poistné neživotného poistenia sa zaznamenáva do obdobia, v ktorom sa získalo.

V prípade poistného, z ktorého sa odpočítavajú poplatky za službu, ide o tú časť celkového poistného plateného v bežnom období alebo v predchádzajúcich obdobiach, ktorá je určená na pokrytie rizík v bežnom období.

Poistné získané v bežnom období sa musí odlíšiť od poistného splatného počas bežného obdobia, ktoré môže pokrývať riziká v budúcich obdobiach, ako aj v bežnom období.

Čisté poistné neživotného poistenia sa zaznamenáva na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských držiteľov poistiek;
- b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských držiteľov poistiek);
- c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských poisťovacích spoločností;
- d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských poisťovacích spoločností).

Nároky z neživotného poistenia (D.72)

4.114. *Definícia:* Nároky z neživotného poistenia (D.72) predstavujú poistné nároky splatné podľa zmlúv týkajúcich sa neživotného poistenia; sumy, ktoré sú poisťovacie spoločnosti povinné vyplatiť ako vyrovnanie v prípade zranenia alebo škody týkajúcich sa osôb alebo výrobku (vrátane fixného kapitálu).

Táto položka sa člení na dve kategórie:

- a) nároky z priameho neživotného poistenia (D.721);
- b) nároky z neživotného zaistenia (D.722).

4.115. Nároky z neživotného poistenia nezahŕňajú platby, ktoré predstavujú sociálne dávky.

Vyrovnanie nároku z neživotného poistenia sa považuje za transfer žiadateľovi o poistný nárok. Takéto platby sa považujú za bežné transfery, aj keď v prípade zničenia fixného aktíva v dôsledku nehody alebo vážneho zranenia jednotlivca ide o veľké sumy.

Výnimočné veľké poistné nároky, t. j. v prípade katastrof, sa namiesto bežných transferov môžu zaznamenávať ako kapitálové transfery [pozri odsek 4.165 písm. k)].

Sumy vyplatené žiadateľovi nie sú zvyčajne účelovo viazané a poškodené alebo zničené výrobky alebo aktíva nemusia byť nevyhnutne opravené alebo nahradené.

Poistné nároky vznikajú na základe škôd alebo zranení, ktoré držiteľ poistky spôsobil tretím stranám alebo ich majetku. V takýchto prípadoch sa uznané poistné nároky zaznamenávajú ako priamo platené poisťovacou spoločnosťou poškodeným stranám, a nie nepriamo cez držiteľa poistky.

- 4.116. Čisté poistné a nároky v prípade zaistenia sa vypočítavajú presne rovnako ako poistné a nároky v prípade neživotného poistenia. Keďže zaist'ovacie činnosti sa sústreďujú len v niekoľkých krajinách, najviac zaistných zmlúv existuje v prípade nerezidentských jednotiek.

Niektoré jednotky, najmä jednotky verejnej správy, môžu poskytovať záruku za dlžníka pre prípad nedodržania podmienok, ktoré zodpovedajú neživotnému poisteniu. Stáva sa to vtedy, keď sa vydá mnoho záruk rovnakého druhu a možno realisticky odhadnúť celkovú úroveň nedodržania záväzkov. V takýchto prípadoch sa zaplatené poplatky (a z nich získané dôchodky z majetku) zaznamenávajú rovnako ako čisté poistné neživotného poistenia a výzvy v rámci štandardizovaných záruk za pôžičky sa zaznamenávajú rovnako ako nároky z neživotného poistenia.

4.117. Čas zaznamenania: nároky z neživotného poistenia sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom došlo k nehode alebo inej udalosti, na ktorú sa vzťahuje poistenie.

Zaznamenávajú sa na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov rezidentských poisťovacích spoločností;
- b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských poisťovacích spoločností);
- c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektorov príjemcov;
- d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských príjemcov).

Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73)

- 4.118. *Definícia:* Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73) zahŕňajú transfery medzi rôznymi subsektormi verejnej správy (ústredná štátna správa, regionálna správa, miestna samospráva a fondy sociálneho zabezpečenia) s výnimkou daní, subvencií, investičných dotácií a ostatných kapitálových transferov.

Bežné transfery v rámci verejnej správy (D.73) nezahŕňajú transakcie v mene inej jednotky; na účtoch sa zaznamenávajú iba raz, a to na strane zdrojov prijímajúcej jednotky, v mene ktorej sa transakcia vykonáva (pozri odsek 1.78). Táto situácia nastáva najmä vtedy, keď orgán verejnej správy (napríklad ministerstvo ústrednej štátnej správy) vyberá dane, ktoré sa automaticky prevádzajú vcelku alebo sčasti inému orgánu verejnej správy (napríklad miestnemu orgánu). V takýchto prípadoch sa daňové príjmy pre iný orgán verejnej správy uvádzajú tak, ako keby ich uvedený orgán priamo vyberal, a nie ako bežný transfer v rámci verejnej správy. Toto riešenie sa uplatňuje najmä vtedy, ak sa dane vyberajú vo forme príplatkov k daniam ústrednej štátnej správy, ale sú určené pre iný orgán verejnej správy. Časový posun pri zasielaní daní z prvej do druhej jednotky verejnej správy sa na finančnom účte zaznamenáva ako „ostatné pohľadávky/závázky“.

Na druhej strane sú transfery daňových príjmov, ktoré tvoria súčasť paušálnych transferov ústrednej štátnej správy iným orgánom verejnej správy, zahrnuté do bežných transferov v rámci verejnej správy. Takéto transfery nezodpovedajú žiadnej špecifickej kategórii daní a nerealizujú sa automaticky, ale najmä prostredníctvom určitých fondov (fondy okresov a miestnych orgánov) v súlade so spôsobom rozdeľovania stanoveným ústrednou štátnou správou.

- 4.119. Čas zaznamenania: bežné transfery v rámci verejnej správy sa zaznamenávajú do obdobia, ktoré je stanovené platnými nariadeniami.
- 4.120. Bežné transfery sa v rámci verejnej správy zaznamenávajú na strane použitia a na strane zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov subsektorov verejnej správy. Bežné transfery v rámci verejnej správy sú internými tokmi sektora verejnej správy a neuvádzajú sa na konsolidovaných účtoch sektora ako celku.

Bežná medzinárodná spolupráca (D.74)

- 4.121. *Definícia:* Bežná medzinárodná spolupráca (D.74) zahŕňa všetky transfery v hotovosti alebo v naturáliách medzi verejnou správou a verejnými správami alebo medzinárodnými organizáciami v zahraničí s výnimkou investičných dotácií a ostatných kapitálových transferov.

4.122. Položka D.74 sa vzťahuje na:

- a) príspevky verejnej správy medzinárodným organizáciám (s výnimkou daní, ktoré platia členské štáty nadnárodným organizáciám);
- b) bežné transfery, ktoré verejná správa prijíma od inštitúcií alebo organizácií uvedených v písmene a). Bežné transfery, ktoré prijímajú rezidentskí trhoví výrobcovia priamo od inštitúcií Európskej únie, sa zaznamenávajú ako subvencie zo zahraničia;
- c) bežné transfery medzi verejnými správami buď v hotovosti (napríklad platby na financovanie rozpočtových deficitov iných štátov alebo zámorských území), alebo v naturáliách (napríklad protihodnota za dary v podobe stravy, vojenského vybavenia, núdzovej pomoci v prípade prírodných katastrof vo forme stravy, odevov, liekov atď.);
- d) mzdy a platy, ktoré poradcom alebo expertom technickej pomoci vyslaným do rozvojových krajín platí štát, inštitúcia Európskej únie alebo medzinárodná organizácia.

Bežná medzinárodná spolupráca zahŕňa transfery medzi verejnou správou a medzinárodnými organizáciami nachádzajúcimi sa v krajine, keďže medzinárodné organizácie sa nepovažujú za rezidentské inštitucionálne jednotky krajín, v ktorých sa nachádzajú.

- 4.123. Čas zaznamenania: v prípade povinných transferov do obdobia, v ktorom sa platnými nariadeniami stanovuje realizácia transferov, alebo v prípade nepovinných transferov do obdobia, v ktorom sa transfery realizujú.
- 4.124. Bežná medzinárodná spolupráca sa zaznamenáva na strane:
- a) použitia a zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektora verejnej správy;
 - b) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Rôzne bežné transfery (D.75)

Bežné transfery NZISD (D.751)

- 4.125. *Definícia:* Bežné transfery NZISD zahŕňajú všetky nepovinné príspevky (okrem dedičstiev), predplatné členského a finančnú podporu, ktorú NZISD dostávajú od domácností (vrátane nerezidentských domácností) a v menšej miere aj od ostatných jednotiek.
- 4.126. Bežné transfery NZISD zahŕňajú:
- a) pravidelné členské, ktoré platia domácnosti odborovým organizáciám a politickým, športovým, kultúrnym, náboženským a im podobným organizáciám zaradeným do sektora NZISD;

- b) nepovinné príspevky (okrem dedičstiev) domácností, korporácií a zahraničia pre NZISD vrátane naturálnych transferov vo forme darov potravín, odevov, prikrývok, liekov atď. pre dobročinné organizácie na distribúciu rezidentským a nerezidentským domácnostiam. To platí pre spotrebné výrobky, keďže transfery veľkých darov (cennosti považované za nefinančné aktíva) sa zaznamenávajú v ostatných kapitálových transferoch (D.99) [pozri odsek 4.165 písm. e)].

Na účtoch sa ako transfery nezaznamenávajú dary neželaných alebo použitých výrobkov od domácností;

- c) podpora a dotácie verejnej správy s výnimkou transferov realizovaných na osobitný účel financovania kapitálových výdavkov, ktoré sa uvádzajú v investičných dotáciách.

Do bežných transferov NZISD nie sú zahrnuté platby členských poplatkov alebo členských príspevkov trhovým neziskovým inštitúciám slúžiacim podnikom, ako napríklad obchodným komorám alebo obchodným združeniam, ktoré sa zaznamenávajú ako platby za poskytované služby.

4.127. Čas zaznamenania: bežné transfery NZISD sa zaznamenávajú do obdobia, keď sa realizujú.

4.128. Bežné transfery NZISD sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov prispievajúcich sektorov;
- b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia;
- c) zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov sektora NZISD.

Bežné transfery medzi domácnosťami (D.752)

- 4.129. *Definícia:* Bežné transfery medzi domácnosťami (D.752) pozostávajú zo všetkých bežných transferov v hotovosti alebo v naturáliách, ktoré boli zaslané rezidentskými domácnosťami iným rezidentským alebo nerezidentským domácnostiam alebo boli od nich prijaté. Zahŕňajú najmä prevody peňazí, ktoré vykonávajú vystažovalci alebo pracovníci s trvalým pobytom v zahraničí (alebo pracujúci v zahraničí aspoň jeden rok) v prospech svojich rodinných príslušníkov žijúcich v krajine pôvodu, alebo prevody vykonávané rodičmi v prospech detí na inom mieste.
- 4.130. Čas zaznamenania: bežné transfery medzi domácnosťami sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa transfery realizujú.
- 4.131. Bežné transfery medzi domácnosťami sa zaznamenávajú na strane:
- a) použitia a zdrojov na účte druhotného rozdelenia dôchodkov domácností;
 - b) použitia a zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Ostatné rôzne bežné transfery (D.759)

Pokuty a penále

- 4.132. *Definícia:* Pokuty a penále, ktoré inštitucionálnym jednotkám uložili súdy alebo kvázijudičné orgány, sa považujú za ostatné rôzne bežné transfery (D.759).
- 4.133. Do ostatných rôznych bežných transferov (D.759) nie sú zahrnuté:
- a) pokuty a penále, ktoré uložili daňové orgány za vyhýbanie sa platbám daní alebo za neskoré platby daní, ktoré nemožno odlíšiť od samotných daní a zostávajú klasifikované ako dane;
 - b) platby poplatkov na získanie oprávnení; takéto platby sú buď daňami, alebo platbami za služby, ktoré poskytujú jednotky verejnej správy.
- 4.134. Čas zaznamenania: pokuty a penále sa zaznamenávajú do obdobia vzniku platobnej povinnosti.

- 4.135. *Definícia:* Sumy platené za tikety lotérií alebo za podanie stávk pozostávajú z dvoch súčastí: platba poplatku za službu jednotke organizujúcej lotériu alebo stávkovú hru a zvyšný bežný transfer, ktorý je vyplatený víťazom.

Poplatok za službu môže predstavovať významnú sumu a môže pokrývať dane z poskytovania služieb stávkových hier. Transfery sa v systéme považujú za realizované priamo medzi účastníkmi lotérie alebo stávkovej hry, t. j. medzi domácnosťami. Ak sa zúčastňujú nerezidentské domácnosti, môžu vzniknúť významné čisté transfery medzi sektorom domácností a zahraničím.

Čas zaznamenania: zvyšné bežné transfery sa zaznamenávajú do obdobia, keď sa realizujú.

Platby odškodného

- 4.136. *Definícia:* Platby odškodného pozostávajú z bežných transferov, ktoré inštitucionálne jednotky platia iným inštitucionálnym jednotkám ako odškodnenie za zranenie osôb alebo škodu na majetku, s výnimkou platby nárokov z neživotného poistenia. Platby odškodného sú povinné platby uložené súdom alebo nepovinné platby dohodnuté mimosúdnou cestou. Táto položka zahŕňa nepovinné platby, ktoré realizujú jednotky verejnej správy alebo NZISD ako odškodnenie za zranenia alebo škody spôsobené prírodnými katastrofami s výnimkou tých, ktoré sú klasifikované ako kapitálové transfery.

4.137. Čas zaznamenania: platby odškodného sa zaznamenávajú do obdobia ich realizácie (nepovinné platby) alebo do obdobia, v ktorom sú splatné (povinné platby).

4.138. Ostatné rôzne formy bežných transferov:

- a) bežné transfery NZISD verejnej správe, ktoré nie sú daňami;
- b) platby verejnej správy verejným podnikom zaradeným ako nefinančné korporácie a kvázikorporácie určené na pokrytie mimoriadnych penzijných poplatkov;
- c) zahraničné štipendiá a ocenenia, ktoré rezidentským alebo nerezidentským domácnostiam platí verejná správa alebo NZISD;
- d) periodické bonusové platby verejnej správy domácnostiam s cieľom odmeniť ich za úspory počas daného obdobia;
- e) vrátenie výdavkov domácnosťami, ktoré v ich mene vznikli organizáciám sociálnej starostlivosti;
- f) bežné transfery NZISD zahraničiu;
- g) sponzorovanie korporáciami, ak tieto platby nemožno považovať za nákupy reklamy alebo iných služieb (napríklad transfery na dobročinné účely alebo štipendiá);

- h) bežné transfery verejnej správy domácnostiam v ich postavení spotrebiteľa, ak sa nezaznamenávajú ako sociálne dávky;
- i) súvzťažný transfer centrálnej banky menovým finančným inštitúciám (MFI) (S.122 a S.125) na pokrytie medzispotreby nepriamo alokovanej časti produkcie centrálnej banky (pozri kapitolu 14: FISIM).

4.139. Čas zaznamenania: transfery uvedené v odseku 4.138 sa zaznamenávajú do obdobia ich realizácie s výnimkou transferov realizovaných verejnou správou alebo verejnej správe, ktoré sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné.

Ostatné rôzne bežné transfery sa zaznamenávajú na strane:

- a) zdrojov a použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov všetkých sektorov;
- b) zdrojov a použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

Vlastné zdroje EÚ založené na DPH a HND (D.76)

4.140. *Definícia:* Tretí a štvrtý vlastný zdroj EÚ, ktoré sú založené na DPH a HND (D.76), sú bežné transfery, ktoré platí verejná správa každého členského štátu inštitúciám Európskej únie.

Tretí vlastný zdroj EÚ založený na DPH (D.761) a štvrtý vlastný zdroj EÚ založený na HND (D.762) sú príspevky do rozpočtu inštitúcií Európskej únie. Výška príspevku jednotlivých členských štátov závisí od výšky ich základu DPH a ich HND.

Položka D.76 zahŕňa aj rôzne nedaňové príspevky verejnej správy pre inštitúcie Európskej únie (D.763).

Čas zaznamenania: tretí vlastný zdroj založený na DPH a štvrtý vlastný zdroj založený na HND sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sú splatné.

Tretí vlastný zdroj založený na DPH a štvrtý vlastný zdroj založený na HND sa zaznamenávajú na strane:

- a) použitia na účte druhotného rozdelenia dôchodkov verejnej správy;
- b) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia.

ÚPRAVY VYPLÝVAJÚCE ZO ZMENY NÁROKU NA DÔCHODOK (D.8)

- 4.141. *Definícia:* Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok (D.8) predstavujú úpravy potrebné na to, aby z úspor domácností vyplynulo, že došlo k zmene nároku na dôchodok, na ktoré majú domácnosti pevný nárok. Zmena nároku na dôchodok vzniká na základe platieb príspevkov a dávok zaznamenaných na účte druhotného rozdelenia dôchodkov.
- 4.142. Keďže domácnosti sa na finančných účtoch a v súvahách systému považujú za vlastníkov nárokov na dôchodok, je potrebná úprava na zabezpečenie toho, že suma, o ktorú dôchodkové príspevky prevyšujú dôchodkové príjmy, neovplyvní úspory domácností.

Aby sa tento účinok neutralizoval, úprava zodpovedajúca:

celkovej hodnote skutočných a imputovaných sociálnych príspevkov na dôchodky platených do dôchodkových schém, v ktorých majú domácnosti určité nároky,

plus celková hodnota doplnkových príspevkov platených z dôchodkov z majetku patriaceho poberateľom dôchodkov,

minus hodnota súvisiacich poplatkov za službu,

minus celková hodnota dôchodkov vyplácaných ako dávky sociálneho poistenia z dôchodkových schém

sa doplní k disponibilnému dôchodku alebo upravenému disponibilnému dôchodku domácností pred stanovením úspor na strane použitia na účte dôchodkov.

Takýmto spôsobom sa v prípade úspor domácností získa rovnaká hodnota, ku ktorej by sa dospelo, ak by sa dôchodkové príspevky a dôchodkové príjmy neuvádzali na účte druhotného rozdelenia dôchodkov ako bežné transfery. Tieto úpravy sú potrebné na to, aby boli úspory domácností v súlade so zmenou ich nárokov na dôchodok uvádzanou na finančnom účte systému. Na strane použitia účtov príjmov jednotiek zodpovedných za platbu dôchodkov sú samozrejme potrebné opačné úpravy.

- 4.143. Čas zaznamenania: úpravy sa zaznamenávajú do rovnakého obdobia ako toky, z ktorých sa skladajú.
- 4.144. Úpravy vyplývajúce zo zmeny nároku na dôchodok sa zaznamenávajú na strane:
- a) použitia na účtoch dôchodkov sektorov, do ktorých sú zaradené jednotky zodpovedné za vyplácanie dôchodkov;
 - b) použitia na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských inštitúcií);
 - c) zdrojov na účte použitia dôchodkov sektora domácností;
 - d) zdrojov na účte prvotných dôchodkov a bežných transferov zahraničia (v prípade nerezidentských domácností).

KAPITÁLOVÉ TRANSFERY (D.9)

- 4.145. *Definícia:* Kapitálové transfery si vyžadujú nadobudnutie alebo úbytok jedného alebo viacerých aktív aspoň jednou zo strán transakcie. Bez ohľadu na to, či ide o transfery v hotovosti, alebo v naturáliách, výsledkom je zodpovedajúca zmena vo finančných alebo nefinančných aktívach uvedených v súvahách jednej alebo oboch strán transakcie.

- 4.146. Kapitálový transfer v naturáliách je transfer vlastníctva aktíva (iného ako zásob a hotovosti) alebo zrušenie záväzku veriteľom bez akejkoľvek následne prijatej protihodnoty.

Kapitálový transfer v hotovosti je transfer hotovosti, ktorú prvá strana získala odpredajom aktíva alebo aktív (okrem zásob) alebo ktorú má alebo musí druhá strana použiť na nadobudnutie jedného alebo viacerých aktív (iných ako zásoby). Druhá strana, príjemca, je povinná použiť hotovosť na nadobudnutie jedného alebo viacerých aktív, čo je podmienka, za ktorej sa transfer realizuje.

Hodnota transferu nefinančného aktíva sa oceňuje odhadovanou cenou, za akú by sa aktívum, či už nové, alebo použité, mohlo predat' na trhu, plus všetky náklady na dopravu, inštaláciu alebo ostatné náklady prevodu vlastníctva, ktoré vznikli darcovi, ale bez všetkých takýchto poplatkov, ktoré vznikli príjemcovi. Transfery finančných aktív sa oceňujú tým istým spôsobom ako iné nadobudnutia alebo úbytky finančných aktív alebo pasív.

- 4.147. Kapitálové transfery zahŕňajú dane z kapitálu (D.91), investičné dotácie (D.92) a ostatné kapitálové transfery (D.99).

Dane z kapitálu (D.91)

4.148. *Definícia:* Dane z kapitálu (D.91) pozostávajú z daní vyberaných v nepravidelných a vo veľmi dlhých odstupoch z hodnoty aktív alebo čistého majetku inštitucionálnych jednotiek alebo z hodnoty aktív prevedených medzi inštitucionálnymi jednotkami v súvislosti s dedičstvami, darmi medzi osobami alebo inými transfermi.

4.149. Dane z kapitálu (D.91) zahŕňajú:

- a) dane z kapitálových transferov: dedičské dane, pozostalostné dane a darovacie dane medzi osobami, ktoré sa vyberajú z kapitálu príjemcov. Nie sú tu zahrnuté dane z predaja aktív;
- b) kapitálové poplatky: občasné a mimoriadne poplatky z aktív alebo čistého majetku inštitucionálnych jednotiek. Zahŕňajú poplatky zo zhodnotenia, t. j. dane zo zvýšenia hodnoty poľnohospodárskej pôdy na základe povolenia používať pôdu na komerčné alebo obytné účely.

Dane z kapitálových ziskov sa nezaznamenávajú ako dane z kapitálu, ale ako bežné dane z dôchodkov, majetku atď.

- 4.150. Pri zaznamenávaní daní na účty sa používajú dva zdroje: sumy, v prípade ktorých existujú daňové výmery a priznania, alebo príjmové doklady.
- a) Ak sa ako zdroj používajú daňové výmery a priznania, sumy sa pomocou koeficientu očistia o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Ďalšou možnosťou je kapitálový transfer príslušným sektorom, ktorého výška zodpovedá uvedenému očisteniu. Koeficienty sa odhadujú na základe predchádzajúcich skúseností a súčasných očakávaní, pokiaľ ide o vymerané a priznané, ale nikdy nezinkasované sumy. Sú rozdielne pre rôzne typy daní.
 - b) Ak sa ako zdroj používajú príjmové doklady, časovo sa ohraničia tak, aby sa príslušná suma priradila do obdobia, v ktorom sa uskutočnila činnosť, z ktorej vyplýva daňová povinnosť, alebo ak to nie je známe, do obdobia, v ktorom sa stanovila výška dane. Toto ohraničenie vychádza z priemerného časového odstuhu medzi činnosťou (alebo stanovením výšky dane) a prijatím príjmového dokladu.
- 4.151. Dane z kapitálu sa zaznamenávajú na strane:
- a) zmien pasív a čistého majetku (–) na kapitálovom účte sektorov, do ktorých sú zaradení platitelia daní;

- b) zmien pasív a čistého majetku (+) na kapitálovom účte verejnej správy;
- c) zmien pasív a čistého majetku na kapitálovom účte zahraničia.

Investičné dotácie (D.92)

4.152. *Definícia:* Investičné dotácie (D.92) sú kapitálové transfery štátov alebo zahraničia v hotovosti alebo v naturáliách ostatným rezidentským alebo nerezidentským inštitucionálnym jednotkám na financovanie všetkých alebo niektorých nákladov na ich nadobudnutie fixných aktív.

Investičné dotácie zo zahraničia zahŕňajú dotácie, ktoré platia priamo inštitúcie Európskej únie [napríklad transfery z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV)].

4.153. Investičné dotácie v naturáliách zahŕňajú transfery dopravných zariadení, strojov a iného vybavenia verejnej správy iným rezidentským alebo nerezidentským jednotkám, ako aj priame poskytovanie budov alebo iných stavieb rezidentským alebo nerezidentským jednotkám.

- 4.154. V investičných dotáciách sa zaznamenáva hodnota tvorby kapitálu verejnou správou v prospech ostatných sektorov ekonomiky, ak je príjemca identifikovateľný a stáva sa vlastníkom kapitálu. V takýchto prípadoch sa tvorba kapitálu zaznamenáva na strane zmien aktív na kapitálovom účte príjemcu a je financovaná investičnou dotáciou, ktorá sa zaznamenáva na strane zmien pasív a čistého majetku na tom istom účte.
- 4.155. Investičné dotácie (D.92) zahŕňajú jednorazové platby určené na financovanie tvorby kapitálu počas toho istého obdobia a splátky vzťahujúce sa na tvorbu kapitálu počas skoršieho obdobia. Za investičné dotácie sa považujú tie časti ročných platieb verejnej správy, ktoré predstavujú umorenie dlhov podnikov, ktoré ich prijali na realizáciu projektov tvorby kapitálu verejnej správy.
- 4.156. Do investičných dotácií nie sú zahrnuté dotácie na bonifikáciu úrokov, ktoré poskytuje verejná správa. Prevzatie časti úrokového zaťaženia verejnou správou je bežná rozdeľovacia transakcia. Ak dotácia slúži súčasne na financovanie splácania prijatého dlhu aj na platbu úrokov z pôžičky kapitálu bez toho, aby sa tieto dva prvky mohli zaznamenať oddelene, celá dotácia sa na účtoch zaznamenáva ako investičná dotácia.

- 4.157. Investičné dotácie pre nefinančné korporácie a kvázikorporácie zahŕňajú okrem dotácií pre súkromné podniky aj kapitálové dotácie pre verejné podniky uznané za inštitucionálne jednotky za predpokladu, že si orgán verejnej správy, ktorý dotáciu poskytuje, neponechá pohľadávku voči verejnému podniku.
- 4.158. Investičné dotácie pre sektor domácností zahŕňajú dotácie na vybavenie a modernizáciu podnikov s výnimkou korporácií a kvázikorporácií a dotácie pre domácnosti na výstavbu, nákup a prestavbu obytných jednotiek.
- 4.159. Investičné dotácie pre verejnú správu zahŕňajú platby (s výnimkou úrokových dotácií) pre subsektory verejnej správy na financovanie tvorby kapitálu. Investičné dotácie v rámci verejnej správy sú interné toky sektora verejnej správy a neuvádzajú sa na konsolidovanom účte sektora ako celku. Príkladmi investičných dotácií v rámci verejnej správy sú transfery ústrednej štátnej správy miestnej samospráve na konkrétny účel financovania ich tvorby hrubého fixného kapitálu. Transfery určené na rôzne bližšie neurčené účely sa zaznamenávajú ako bežné transfery v rámci verejnej správy, aj ak sa použijú na pokrytie výdavkov tvorby kapitálu.
- 4.160 Investičné dotácie pre neziskové inštitúcie od verejnej správy a zo zahraničia sa od bežných transferov neziskovým inštitúciám odlišujú na základe kritéria stanoveného v odseku 4.159.

- 4.161. Na transfery, ktorých osobitným cieľom je financovať tvorbu kapitálu nerezidentských jednotiek, sa obmedzujú aj investičné dotácie pre zahraničie. Zahŕňajú napríklad nevyžiadané transfery na výstavbu mostov, ciest, tovární, nemocníc alebo škôl v rozvojových krajinách alebo na výstavbu budov pre medzinárodné organizácie. Môžu obsahovať platby splátok počas určitého obdobia, ako aj jednorazové platby. Táto položka pokrýva aj dodávku fixného kapitálu bezplatne alebo za zníženú cenu.
- 4.162. Čas zaznamenania: investičné dotácie v hotovosti sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom je splatná príslušná platba. Investičné dotácie v naturáliách sa zaznamenávajú do obdobia, v ktorom sa realizuje prevod vlastníctva aktíva.
- 4.163. Investičné dotácie sa zaznamenávajú na strane:
- a) zmien pasív a čistého majetku (–) na kapitálovom účte verejnej správy;
 - b) zmien pasív a čistého majetku (+) na kapitálovom účte sektorov prijímajúcich dotácie;
 - c) zmien pasív a čistého majetku na kapitálovom účte zahraničia.

Ostatné kapitálové transfery (D.99)

4.164. *Definícia:* Ostatné kapitálové transfery (D.99) zahŕňajú iné transfery, ako sú investičné dotácie a dane z kapitálu, ktoré samy osebe nepredstavujú prerozdelenie dôchodkov, ale prerozdelenie úspor alebo majetku medzi rôzne sektory alebo subsektory ekonomiky alebo zahraničia. Môžu sa realizovať v hotovosti alebo v naturáliách (prípady prevzatia dlhu alebo zrušenia dlhu) a zodpovedajú nepovinným transferom majetku.

4.165. Ostatné kapitálové transfery (D.99) zahŕňajú tieto transakcie:

- a) platby verejnej správy alebo zahraničia vlastníkom investičného majetku zničeného alebo poškodeného vojnou v dôsledku iných politických udalostí alebo prírodných katastrof (povodní atď.);
- b) transfery verejnej správy nefinančným korporáciám a kvázikorporáciám na pokrytie strát akumulovaných počas niekoľkých finančných rokov alebo výnimočných strát z príčin mimo kontroly podniku (aj v prípade kapitálovej injekcie);

- c) transfery medzi subsektormi verejnej správy určené na pokrytie neočakávaných výdavkov alebo akumulovaných deficitov. Takéto transfery medzi subsektormi verejnej správy sú toky v rámci sektora verejnej správy a neuvádzajú sa na konsolidovaných účtoch sektora ako celku;
- d) nevratné bonusové platby z úspor poskytnuté verejnou správou domácnostiam za odmenu za ich úspory realizované počas obdobia niekoľkých rokov;
- e) dedičstvá, veľké dary medzi osobami a dary medzi jednotkami patriacimi do rôznych sektorov vrátane dedičstiev a veľkých darov neziskovým inštitúciám. Príkladmi darov neziskovým inštitúciám sú dary univerzitám na pokrytie nákladov vybudovania nových obytných internátov, knižníc, laboratórií atď.;

- f) súvzťažnú transakciu zrušenia dlhov po dohode medzi inštitucionálnymi jednotkami patriacimi do rôznych sektorov alebo subsektorov (napríklad zrušenie dlhu, ktorý má voči štátu cudzia krajina; platby na splnenie záruk oslobodzujúcich dlžníkov od ich záväzkov) – okrem osobitného prípadu daní a sociálnych príspevkov platených sektoru verejnej správy [pozri písmeno j)]. Takéto zrušenia po vzájomnej dohode sa považujú za kapitálový transfer veriteľa dlžníkovi vo výške rovnajúcej sa hodnote nesplateného dlhu v čase jeho zrušenia. Podobne sa za kapitálový transfer považuje aj súvzťažná transakcia prevzatia dlhu a iné podobné transakcie (aktivácia záruk týkajúcich sa neštandardizovaných schém záruk alebo prepracovanie harmonogramu splátok v prípade zániku alebo transferu časti dlhu). Nezahŕňa sa tu však:
1. zrušenie finančných nárokov a prevzatie záväzkov kvázikorporácií vlastníkom kvázikorporácie. Tento prípad sa považuje za transakciu s majetkovými účasťami a akciami investičných fondov (F.5);
 2. zrušenie a prevzatie dlhu verejnej korporácie verejnou správou, ak táto kvázikorporácia prestáva v systéme existovať ako inštitucionálna jednotka. Tento prípad sa zaznamenáva na účte ostatných zmien objemu aktív (K.5);

3. zrušenie a prevzatie dlhu verejnej korporácie verejnou správou v súvislosti s prebiehajúcim procesom privatizácie, ktorá sa má dosiahnuť v krátkom časovom horizonte. Tento prípad sa považuje za transakciu s majetkovými účasťami a akciami investičných fondov (F.5).

Odpísanie dlhu nie je transakciou medzi inštitucionálnymi jednotkami, a preto sa nezaznamenáva ani na kapitálovom účte, ani na finančnom účte. Ak sa veriteľ rozhodne dlh odpísať, zaznamenáva sa to na účtoch ostatných zmien objemu aktív veriteľa aj dlžníka. Rezervy na nedobytné pohľadávky sa považujú za interné položky podnikového účtovníctva, ktoré sa nezaznamenávajú, s výnimkou prípadu očakávaných strát z nevýnosných úverov, ktoré sa na súvahách zaznamenávajú ako informačné položky. Transakciou nie je ani jednostranné odmietnutie dlhu dlžníkom, a preto sa nezaznamenáva;

- g) tú časť realizovaných kapitálových ziskov (alebo strát), ktorá sa prerozdeľuje do iného sektora, ako sú napríklad kapitálové zisky, ktoré poisťovacie spoločnosti prerozdeľujú domácnostiam. Súvzťahné transakcie transferov, ktoré verejná správa prijíma nepriamo (napríklad prostredníctvom holdingovej spoločnosti) v súvislosti s privatizáciou, sa však zaznamenávajú ako finančné transakcie s majetkovými účasťami a akciami investičných fondov (F.5) a nemajú žiadny vplyv na úroveň čistých poskytnutých/prijatých pôžičiek verejnej správy;

- h) veľké platby náhrad za škody alebo zranenia nepokryté poisťkami [s výnimkou platieb verejnej správy alebo zahraničia uvedených v písmene a)]. Platby sú uložené súdom alebo urovnané mimosúdnu cestou. Príkladmi sú platby náhrad za škody spôsobené veľkými výbuchmi, únikmi ropy, vedľajšími účinkami liekov atď.;
- i) mimoriadne platby zamestnávateľov (vrátane verejnej správy) alebo verejnej správy (ako súčasť jej sociálnej funkcie) do fondov sociálneho poistenia, ak sú tieto platby určené na zvýšenie poisťnotechnických rezerv týchto fondov. Ako ostatné kapitálové transfery (D.99) sa zaznamenáva aj zodpovedajúca úprava medzi fondmi sociálneho poistenia a domácnosťami;
- j) keď sa dane a sociálne príspevky platené sektoru verejnej správy zaznamenávajú podľa daňových výmerov a priznaní, časť, ktorá sa pravdepodobne nezinkasuje, sa vyrovnáva v tom istom účtovnom období. Na tento účel sa v položke D.995 zaznamenávajú „ostatné kapitálové transfery“ (D.99) medzi verejnou správou a príslušnými sektormi. Tento tok D.995 sa ďalej člení podľa kódov príslušných daní a sociálnych príspevkov;

- k) poistné vyrovnania po katastrofe: po katastrofe sa celá hodnota nárokov na plnenie v súvislosti s katastrofou na základe informácií odvetvia poisťovníctva zaznamenáva ako kapitálový transfer poisťovacích korporácií držiteľom poistiek. Ak odvetvie poisťovníctva nemôže poskytnúť informácie o nárokoch na plnenie v súvislosti s katastrofou, tieto nároky sa odhadujú ako rozdiel medzi skutočnými nárokmi a upravenými nárokmi v období katastrofy;
- l) aktíva budované spoločenstvom, v prípade ktorých zodpovednosť za udržiavanie potom preberá verejná správa.

4.166. Čas zaznamenania sa určuje takto:

- a) ostatné kapitálové transfery v hotovosti sa zaznamenávajú do obdobia splatnosti platby;
- b) ostatné kapitálové transfery v naturáliách sa zaznamenávajú do obdobia prevodu vlastníctva aktíva alebo do obdobia zrušenia pasíva veriteľom.

- 4.167. Ostatné kapitálové transfery sa uvádzajú na strane zmien pasív a čistého majetku na kapitálovom účte sektorov a zahraničia.

ZAMESTNANECKÉ OPCIE NA AKCIE

- 4.168. Osobitnou formou naturálnych dôchodkov je, keď zamestnávateľ dáva zamestnancovi opcie na nákup akcií (podielov) v budúcnosti za vopred stanovenú cenu. Zamestnanecká opcia na akcie sa podobá finančnému derivátu a zamestnanec sa môže rozhodnúť neuplatniť právo na opciu buď z toho dôvodu, že cena akcie je teraz nižšia ako cena, za akú môže opciu uplatniť, alebo z toho dôvodu, že už u uvedeného zamestnávateľa nepracuje, a tým právo na opciu stratil.
- 4.169. Zamestnávateľ obvykle informuje svojich zamestnancov o rozhodnutí dať k dispozícii opcie na akcie za určitú cenu (realizačná alebo uplatniteľná cena) po určitom čase za určitých podmienok (napríklad, že zamestnanec je stále zamestnaný v podniku, alebo v závislosti od výkonnosti podniku). Čas zaznamenania zamestnaneckých opcií na akcie sa v národných účtoch musí presne stanoviť. „Dátum poskytnutia“ je dátum poskytnutia opcie zamestnancovi, „dátum vzniku nároku“ je najskorší dátum, ku ktorému sa môže uplatniť nárok na opciu, a „dátum uplatnenia“ je dátum, ku ktorému sa nárok na opciu skutočne uplatňuje (alebo zaniká).

- 4.170. Podľa účtovných odporúčaní Rady pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) podnik k dátumu poskytnutia odvodí objektívnu hodnotu pre opcie tak, že realizačnú cenu akcií v tom čase vynásobí počtom opcií, v prípade ktorých sa očakáva, že sa budú môcť uplatniť v deň nároku, a výsledok vydelí počtom služobných rokov, ktoré sa podľa predpokladov do dňa nároku odpracujú.
- 4.171. V ESA sa môže hodnota opcií odhadnúť pomocou cenového modelu opcií na akcie, ak neexistuje sledovateľná trhová cena ani odhad korporácie v súlade s práve uvedenými odporúčaniami. Takéto modely slúžia na zachytenie dvoch účinkov na hodnotu opcie. Prvým je prognóza sumy, o ktorú trhová cena príslušných akcií prekročí realizačnú cenu ku dňu nároku. Druhým je očakávanie, že cena bude odo dňa nároku do dňa uplatnenia ďalej stúpať.
- 4.172. Pred uplatnením nároku na opciu má dohoda medzi zamestnávateľom a zamestnancom povahu finančného derivátu a ako taká je uvedená na finančných účtoch oboch strán.
- 4.173. Hodnota zamestnaneckej opcie na akcie sa odhaduje k dátumu poskytnutia. Táto suma sa musí zahrnúť do odmien zamestnancov podľa možnosti rozdelených na obdobie medzi dátumom poskytnutia a prvým dátumom nároku. Ak to nie je možné, hodnota opcie sa zaznamenáva k dátumu nároku.

- 4.174. Náklady na spravovanie zamestnaneckých opcií na akcie znáša zamestnávateľ a považujú sa za súčasť medzis potreby rovnako ako všetky ostatné administratívne funkcie súvisiace s odmenami zamestnancov.
- 4.175. Hoci hodnota opcií na akcie sa považuje za dôchodok, zamestnanecké opcie na akcie nie sú spojené s investičným dôchodkom.
- 4.176. Na finančnom účte sa nadobudnutie zamestnaneckých opcií na akcie domácnosťami priraduje k zodpovedajúcej časti odmien zamestnancov so zodpovedajúcim pasívom zamestnávateľa.
- 4.177. V zásade sa každá zmena hodnoty medzi dátumom poskytnutia a dátumom nároku považuje za súčasť odmien zamestnancov, zatiaľ čo akékoľvek zmeny hodnoty od dátumu nároku do dátumu uplatnenia sa nepovažujú za odmeny zamestnancov, ale za zisk alebo stratu z držby. V praxi je nanajvýš nepravdepodobné, že odhady nákladov, ktoré majú v súvislosti so zamestnaneckými opciami na akcie zamestnávateľa, sa od dátumu poskytnutia do dátumu uplatnenia zmenia. Z pragmatických dôvodov sa preto celý nárast od dátumu poskytnutia do dátumu uplatnenia považuje za zisk alebo stratu z držby. Nárast hodnoty ceny akcie nad realizačnú cenu je ziskom z držby v prípade zamestnanca a stratou z držby v prípade zamestnávateľa a naopak.
- 4.178. Pri uplatňovaní zamestnaneckých opcií na akcie sa položka v súvahe vypúšťa a nahrádza ju hodnota nadobudnutých akcií (podielov). K tejto zmene zaradenia dochádza prostredníctvom transakcií na finančnom účte, a nie prostredníctvom účtu iných zmien objemu aktív.
-